

THE RADICAL HUMANIST MOVEMENT IN ANDHRAPRADESH

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మానవవాద ఉద్యమము

N. Innaiah

N. Innaiah
ఎన్. ఇన్నాయ్య

**THE RADICAL HUMANIST MOVEMENT
IN ANDHRA PRADESH**

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మానవవాద ఉద్యమం

N. INNIAH

**The Radical Humanist Movement
in Andhra Pradesh**

©Author

First Edition : May, 2012

No. of Copies : 500

Published by : Humanist Publications
2 hawlings court
Brookville
MD 20833

Sole Distributors : Navodaya Book House
Opp. Arya Samaj Mandir
Badi Chowdi, Hyderabad.
Phone : 24652387, 24241141

Price : Rs. 5/-, \$ 5

Printed at : Sai Krishna Art Printers
H.No.7-1-282/C/1/17
Lingaiah Nagar, B.K.Guda
Balkampet, Hyderabad - 18
Cell : 99894 93057, 92465 43057

THE RADICAL HUMANIST MOVEMENT IN ANDHRA PRADESH

Humanist movement in India commenced simultaneously on par with western countries around 1940s. M.N. Roy was the founder of the movement in India. It was initiated during the beginning of Second World War. To spread the message M.N. Roy started a daily paper Independent India. Later it came as Radical Humanist, weekly. Roy also published Marxian Way and Humanist Way, the two outstanding theoretical journals. He was the first person who pleaded for renaissance, decentralization, democratic constitution, power to people, morals in politics, recall right for voters, and above all scientific approach to all problems.

The Radical Democratic Party set an example of scientific politics with its study camps, training classes and journals. Both at all India level and state level the renaissance clubs played crucial role in spreading scientific politics with new orientation. The Party, started during early 1940s, set an example how it can be different from Congress, Socialist and communist parties, both in theory and practice.

There are numerous intellectuals, writers and politicians who followed the path of M.N. Roy in spreading the idea of New Humanism.

In course of time M.N. Roy came to the conclusion that the main hindrance to scientific politics and renaissance is political party. All political parties think that their party is right and all other parties are wrong. Moreover the party thinks: MY PARTY, RIGHT OR WRONG. To implement the new humanist ideas the radical Democratic Party was abolished in favor of New Humanist movement. That is historical turning point in the history of Indian Renaissance movement. It commenced with advent of Independent India.

The history of New Humanist movement has to be written. To set an example here is an attempt made to give glimpse of movement in Andhra Pradesh State. Similarly each state should present its history so that a comprehensive compendium may be passed on to future generations.

The Role of Andhra Pradesh in Humanist movement

The delegates who attended the Faizpur Congress in 1936 felt that the speech and role of M.N. Roy set a different path from the traditional approach to politics. One person from Andhra invited M N Roy to visit Andhra. He was M.V. Sastri (Mulukutla Venkata Sastri) who represented news paper of Kunduru Eswar Datt journal. Roy accepted. Later he was invited to inaugurate the agricultural labour conference at Nellore town in coastal

Andhra. Mr. Vennelaganti Raghaviah (related to President V.V. Giri) invited Roy. On 31 July 1938 M N Roy stepped into Andhra town and inaugurated the conference. Immediately he fell sick and M V Sastri took him to Kakinada, coastal town of Andhra. The news reached Andhra University where Mr. Abburi Ramakrishnarao was working as librarian. He brought Roy to Waltair. M N Roy stayed with Mr. H. Gupta in Maharani Pet of Vizad where he recovered. By then Ellen Roy also joined him at Waltair. Mr. Abburi introduced M N Roy to the Vice Chancellor of Andhra University. He was late Kattamanchi Ramalingareddi (C R Reddi) who offered professor post to M N Roy in the university. Roy politely declined. They became great friends and C R Reddi wrote brilliant introduction to LETTERS FROM JAIL. Since then M N Roy frequently visited University and Andhra area till his last days. Letters from Jail was translated and published as series in Radical Humanist fortnightly in Telugu later.

By the time M N Roy was released from jail after 6 years imprisonment by British rulers, he completed his monumental work: The Philosophical Consequences of Modern Science. That was not published fully yet, but parts of it were published under the title: Science and Philosophy. Roy gave comprehensive thought on various problems like beginning and end, Problem of determinism, Origin of life etc. Later some of these parts were translated into Telugu by me and published in Prasarita, a quarterly

Telugu magazine. Prof A B Shah circulated the script to some friends for discussion. Roy went on including few parts in his later writings.

Abburi Ramakrishna Rao became the first state organizer of Radical Democratic Party. He was ably assisted by M.V. Sastri, A L Narasimharao, Pemmaraju Venkatarao, Tata Devakinandan (municipal chairman of Vizayanagaram).The message of Roy spread quickly in Andhra.

Tripuraneni Gopichand, writer, director became the first state secretary of Radical Democratic party. He was a prolific writer who introduced political short stories in Telugu. He attacked communists and congress party with powerful and pungent pen. Much of Roy's thought were brought out into Telugu through short stories, plays and criticism by Gopichand.

Several of M N Roy's writings were simultaneously translated into Telugu and published. In those days the press was very nationalistic and did not entertain the radical ideas of Humanists. Hence Mr. Gudavalli Ramabrahmam, cine director started one weekly called Prajamitra where the articles of Royists found place. Ramabrahmam received Roy in Madras and gave grand reception with several journalists. In that party some journalists put irritating questions to Roy. One such person was Mr. Khasa Subbarao, editor of Indian Express from Madras. He made some nasty remarks against Ellen Roy and Roy violently reacted, saying that such persons need cudgeling. He waved the news paper in his hand towards Khasa Subbarao. At this incident the journalists

protested and walked out of the reception in Madras in 1938. They boycotted the news of Radical humanists in the press.

But the radical humanists were non-compromising. They conducted political schools in Andhra and several youth were trained. Few journals like Mulukola edited Bandi Butchaih from Vijayawada published the articles of Royists.

The first all India Radical democratic political school was conducted in Dehradun in early 1940s and the whole deliberations were brought out into a book called Scientific Politics. It was translated into Telugu as class relations which attracted the intellectuals and gave fitting reply to communists.

Mr. Palagummi Padmaraju and Mr. G V Krishnarao emerged as powerful literary writers in support of M N Roy and Humanism. Padmaraju wrote novels with central theme of Humanism. He got world prize for his short story (Gaal Vaana) Storm. He also wrote script to several movies.

Mr. G V Krishnarao emerged as theoretical writer of Roy's philosophy and countered communist theories of aesthetics.

Mr. Koganti Radhakrishna Murty from Kuchipudi village started publication under the name of Prajasahitya prachuranalu and brought out many writings and translations. He himself wrote a book on writings of M N Roy.

During Second World War Roy and his close associate G D Parekh came out with alternative economic planning under name of PEOPLES PLAN. This is treated as alternative plan to Bombay plan of Birla and rich people. In the Second World War period, communists scandalized M N Roy and radicals for supporting Britishers in the war against Fascists and Nazis. Not only that, they were blamed for accepting Rs 13 thousand for war propoganda. V B Karnic explained the whole episode and reasonably told the world how and why they support Britishers in the war. Later communists were proved wrong and Roy was proved right. Similarly M N Roy supported Subhas Chandra Bose for the post of president of All India Congress. Gandhi opposed him but Bose won. Then Roy advised him not to include the Gandhites in the executive lest they should sabotage. Bose did not heed the advice of Roy and included Gandhites in his executive. They promptly sabotaged Bose and next time Bose was defeated. No body received Bose when he was defeated .When he arrived at Luck now only M N Roy followers received him and Mr. Avula Gopala Krishna Murty and others hosted him in their university hostel.

The second all India study camp at Dehra Dun brought out its deliberations under the title: New Orientation.

Again the essence was brought out into Telugu.

Radical were attacked by communists in Bengal, especially in Kolkata during war period. Their study camps were disrupted. M.V. Ramamurthy was one of the

victims to the violent attacks of communists.

Radical Democratic Party contested the first elections during 1946. At that time only limited voters were there. Those who paid taxes were given voting rights. From Andhra few candidates contested and faced uphill task. They encountered much opposition from political parties but also nationalist voters. Hence all the candidates lost in the election. But that was also great opportunity for Radicals to spread the humanist alternative. Mr. Koganti Radhakrishna Murty, Mr. Ravipudi Venkatadri, Mr. Bandaru Vandanam contested. Mr. M V Ramamurthy, Mr. Guttikonda Narahari, Mr. Avula Gopala Krishna Murty, Mr. N.V. Brahmam and few others propagated for the candidates. That was a big turning point in the Radical Democratic Party and after the election M.N. Roy came out with the proposal that the party should be abolished in favor of movement.

Then came out the alternative political philosophy and it came out as 22 thesis. Much discussion went on and immediately the Telugu version came out. It has become very difficult for many to accept politics without parties and power. Philip Spratt opposed the disbanding of Radical Democratic Party. But Roy stood on his principle.

M N Roy published a small but powerful book entitled: Jawaharlal Nehru. It exposed the hamlet nature of Nehru in politics. Roy gave fitting reply to Nehru. In his criticism Nehru said that he liked Roy's economics but not politics. Then Roy retorted saying that his politics and economics are interwoven and cannot be separated.

Radicals in Andhra were the earliest batch to catch up criticism of M N Roy on Mahatma Gandhi. Gopichand, Avula Gopalakrishna Murty, Guttikonda Narahari did that uphill task. Roy exposed the religious views of Gandhi from scientific point of view. Mr. Avula Gopalakrishna Murty published articles on Gandhi in Telugu based on Roy's criticism. Even Racists like Abburi Ramakrishna Rao could not absorb it. Abburi complained against Avula Gopalakrishna Murty to M.N. Roy but Avula Gopalakrishna Murty got clean chit from Roy and endorsed the criticism of AGK.

Several of Roy's articles were brought out by Koganti Radhakrishna Murty in lucid Telugu. He established a printing press and brought out many publications of Humanist thought.

Roy's New Humanism was translated into Telugu by Avula Gopalakrishna Murty. It is brief but powerful thesis.

In Andhra are the communists were very powerful force during after

Independence days

Only Radical Democrats faced them theoretically with alternatives. M N Roy and Philip Spratt came out with the book Beyond Communism. It was immediately translated into Telugu. Mr. M.V. Ramamurthy brought out Telugu version. It came handy to radicals.

Roy's magnum opus Reason Romanticism and Revolution was serialized in Radical Humanist and later came out in two volumes. Erich Fromm recommended this

book as a must to understand European Renaissance. (In his book Sane Society in 1955) This was brought out to the notice of Radical Humanists by Avula Gopala Krishna Murty.

Mr. Jasti Jaganadham translated some parts of the book covering Marxism and Humanism. It was serialized in Vahini Telugu weekly. Later the whole book was translated by me and Telugu Akademi published it.

Ellen Roy published the essential speeches and writings of M N Roy under the title: Politics, Power and Parties. This was translated into Telugu and serialized in Prajavani weekly from Guntur by me.

AGK (Avula Gopalakrishna Murty) 1917-1967:

The outstanding personality among Royists and humanists in Andhra was late AGK. He was known as Vyasopanyaasaka. (essayist and speaker). He edited a weekly called Radical, Radical Humanist and Sameeksha. By profession he was attorney but spread the message of Humanism through his activities. He officiated several secular marriages as part of humanist thought. He participated in literary campaigns and attacked the reactionary poets like late Viswanatha Satyanarayana He used to give fitting replies to communists, congress and socialists who attacked the ideas of Roy and Humanism. He participated in All India Radical humanist study camps. AGK encouraged poets, writers, singers, artists and promoted humanist ideology through aesthetics.

Mr. Bhattiprolu Hanumantharao taught history scientifically and published books from scientific perspective. Mr. Kalluri Basaveswararao collaborated

with him in history text books. Mr Hanumantharao was the first person to translate M N Roy memoirs into Telugu. (It was published by allied, Bombay)

M N Roy's memoirs of cat are popular in Telugu. Mr. A V Mohan translated it into Telugu and later Ms Komala Venigalla translated which ran into three editions.

Mr Jasti Jagannadham published the Telugu translation of M N Roy's Reason Romanticism and Revolution but only some parts are published in journals.

Mr. Alapati Ravindranath started Jyothi journal from Tenali which was very popular in spreading the ideas of M N Roy, Ellen and Radicals. He introduced new techniques of stories, scientific sex education and family planning. During 1948 he was sued for propagating family planning by publishing the article of Ellen Roy. It was very radical idea for orthodox people! Later he started monthly magazine Misimi in Telugu which established among literary sections.

Mr. D.V.Narasaraju, cine writer remained Royist throughout his life. He was prolific writer and his short plays, stories, satirical essays were very popular.

Mr. Koganti Subrahmanyam edited Radical Humanist Telugu journal .He was hard core worker who spread the ideas of Humanism.

Mr. Ravipudi Venkatadri contested as Radical Democratic Party candidate in 1946 elections and it was great opportunity to spread M N Roy thought in villages thought he encountered much antagonism from

nationalist and communists. He was the earliest writer to spread Roy's ideas on astrology, origin of life and dialectics. He wrote magnum opus on the thought of M N Roy and exposed communists. He sustained the movement through his speeches, participation in study camps and editing rationalist journal. Venkatadri was the earliest humanist to attack dialectics of Marx and clarified the humanist position. He explained in a lucid manner the falsehood of astrology and supported astronomy. He also narrated the origin of life and growth from scientific point of view and demystified the religious stories. He countered the false criticism of communists against M N Roy and published magnum opus on M N Roy and his thought. In later part of his life he devoted to the monthly magazine Hetuvadi magazine and criticism of religion, myths, and belief systems.

Mr. N.V. Brahman is one of the earliest students in All India Radical Humanist camp at Dehra Dun. His book on Bible was banned in Telugu and later it was lifted through Supreme Court order. Brahman spread the humanist thought through his tutorial institutions.

Mr. Yelavarti Rosaiah who taught in Andhra Christian College, Günter was at the root of spreading the thought of M N Roy through his students. Many of his disciples emerged as good Royists.

Guttikonda Narahari, orator in Telugu was the secretary of Radical Democratic Party in Andhra. His speeches were very popular and he faced the scathing attacks of communists through his pungent oration.

M V. Ramamurthy was one of the pioneers in Andhra to propagate the Radical Humanist thought throughout. He was also the president of all India Radical Democratic association.

He along with his wife Subfamily devoted for the cause of humanist movement. He published articles, books and translations. Along with Koganti Radhakrishna Murti he established Prajaswamy prachuranalu and brought the writings of Roy in Telugu. Ramamurthy edited one monthly magazine Vikasam for few years. He toured entire India and established contacts with humanists. From 1940 onwards Ramamurthy consistently worked for the movement until his death.

Mr. Bachu Venkateswarlu was one of the youngest person who established renaissance club as suggested by Roy and attracted youth into the movement. He operated from Chirala town but he died premature in an accident.

Mr. Kolli Sivaramireddi, advocate from Kathevaram village edited Sameeksha journal when the movement was in financial doldrums. He was assisted by Mr. M V Ramanaiah, teacher from Tenali. Mr Parasuram, a teacher from Tenali did ground work at grass root level to spread the humanist thought especially the literary aspects. Mr. Meka Chakrapani from Gudavalli was good speaker and writer who sustained humanist thought locally.

Mr. M.Narayana in Telengana area died as deputy collector .He used to go round villages with writings of Roy and spread the thought of M N Roy especially on decentralization, power to people.

Mr. V S Avadhani who worked in British council Madras actively participated in the movement through study camps.

Mr. V R Narla editor of two popular Telugu dailies opposed M N Roy in the initial period and did not allow to publish the news in dailies. Later after reading M N Roy's literature he totally changed and started publishing several writings in favor of M N Roy and Humanism. He dedicated some of his writings to V MTarkunde, Prem Nath Bazax, Niranjana dhar, Sushil Mukherjee. He came close to Sibnarayan ray, A B Shah and Tarkunde.

Mr. Ancha Baparao edited radical journals from Chirala and during crisis helped the movement. His education center at Chirala town became center of humanist activities for several years.

Similarly Mr. M.Basavapunnarao worked very hard to sustain the movement in difficulties. He was the root cause to establish the Federation of Humanist, rationalist and atheist association in Andhra Pradesh with Dr N.Innaiah as chairman. It conducted humanist activities successfully. They invited Mr. B.Premanand who organized magic classes for youth and exposed cult gurus, Mathaas, Baabaas. Mr. Gurijala Sitaramaiah in Tenali always came to the rescue of movement both financially and physical help. His M N Roy Bhavan and Naveen lodge are good sources for humanists to conduct innumerable meetings, seminars and study camps.

At present Mr C L N Gandhi is helping the movement in Andhra Pradesh.Mr S.A.Baksh stood for the movement

and showed example by intercommunity marriage and secular weddings. He propagated the ideas through schools and camps.

Me Swadeshi Ranjan Das Gupta published Cooperative Common Wealth from Kolkata depicting the ideas of Roy on economic decentralization and village life. It was translated into Telugu by N.Innaiah and serialized in Radical Humanist Telugu weekly from Tenali, edited by Koganti subrahmanyam.

MN Roy's Heresies of twentieth Century articles were translated by N.Innaiah and published in Prajavani and Radical Humanist Telugu journal.

Mr. Pasala Bhimanna through his magic performances spreading scientific thought to younger generations.He also published few books.

In the field level there are numerous persons who stood for the movement. MrGorantla Raghavaiah is one such person who is great friend of Mr. Venkatadri.

Mr. Ch Rajareddi gave solid support to the movement through his printing pressLiberty and publications. He edited Sameeksha for some time.

Mr. Thotakura Venkateswarlu (Babu) edited Charvaka magazine which spread the message in Andhra and several youth were inspired by it.

The Present writer published several books on humanism, rationalism, secularism in Telugu and English. He also translated the major writings of M N Roy, A B Shah, V B Karnik, Sibnarayan Ray, Agehananda

Bharati, V R Narla into Telugu. There were brought out by Telugu Akademy, Telugu University.

There is one journal now running from Chirala town edited by R Venkatadri and Mr. M. Satyanaryana. One dynamic group of radicals from Inkole are continuously devoting their time and energy from Inkole village. They are Mr. M Satyanarayana, Hanumantharao, Hari babu, Shaik Babu who devote their time and energy for the radical humanist center.

Mr. Lavu Ankamma from Pedanandipadu worked for the Humanist movement when Roy was alive.

Mr. Gumma Veeranna who just retired from government service devoting his time and energy to the humanist movement since three decades. He contributed several thoughtful articles in Telugu journals and published books on humanist thought. He also translated books into Telugu for the cause of Humanism. Veeranna participated in several study camps, meetings and continuously putting all his efforts to sustain the movement. He translated V M Tarkunde's book The Radical Humanism into Telugu, which was published by Telugu Academi, Hyderabad.

From outside Mr. Aramalla Purnachandra (now in New York) constantly helped the humanist movement and humanist center. He wrote scientific books and articles.

Persons who extend their help in Andhra Pradesh are Mr. Kotapati Murahari Rao, supported the movement with financial help and cooperated for bringinout many publications.

Mr. Narra Kotaiah, Mr. Narne Venkatasubaiiah, Mr. C.Ranganayakulu, Raghavarao, Parvataiah.

Mr. Prafulla from Tenali contributed his thoughtful writings to the movement. Mr C L Gandhi in Hyderabad is not only helpful but very encouraging for the movement.

Malladi Subbamma worked constantly for the upliftment of women and stood for secular humanism. She functioned from her residence for the upliftment of women. She edited one monthly for sometime and spread the thought of Humanism.

Mr. Avula Sambasivarao, who was chief justice of Andhra Pradesh High court gave inspiration and help to the humanist movement throughout his life. He contributed several articles on Humanist thought.

Mr. Mandava Sriramamurty from Vijayawada, Mr. Koneru Kutumbarao from Avanigadda, Mr. Gokulchand, Polu Satyanarayana, Y.Raghavaiah, and B A V Sharma Mr. Aleru Bhujangarao worked for the movement at various levels.

Several all India humanist leaders visited the state on many occasions and gave speeches, participated in meetings, conferences and inspired workers, and writers. They are: Sunil Bhattacharya, Maniben Kara, Indumati Parekh, A B Shah, C T Daru, G R Dalvi, V M Tarkunde, K K Sinha, V K sinha, Gauri Bazaz, Pancholi, R S Yadav, Laxman Sastri Joshi, Jayanti Patel, J B H Wadia, and numerous others.

Mr. Bandaru Vandanam worked with the movement

at early stage and also contests as candidate of Radical Democratic candidate in 1946.

Mr. Jampala Syama Sundararao, Mr. Kosaraju Sambasivarao, Kosaraju Ammaiah, Vasireddi Sivalingaiah worked for the movement.

Mr. Ravela Somaiah from 1960 onwards cooperated with the movement and had correspondence with all veterans of the movement.

Mr. P V Subbarao, advocate from Tenali worked for the movement in early stages and contributed books and articles.

Mr. Paramaiah, Chalamaiah Chunchu Seshaiyah, Jana Nageswararao, Kolla Subbarao. Mr. Kolla Subbarao propagated the ideas of Roy especially the cooperative economy and also translated couple of books into Telugu., Guruvulu, P S Raju, Satyanarayana Raju worked for the movement.

Jasti Ramaswami, Jasti Jawaharlal, PSR worked for the movement from various angles and spread the literature. He along with Mr. Venkatadri published the history of rationalist and humanist movement's in Andhra Pradesh. PSR did field work through blood donation, eye donation banks that helped several people.

After the death of Roy

After 1955, several persons were inactive in the movement. Mr. Pemmaraju Venkatarao joined Congress party with a hope to introduce Radical thought into that party. Later he moved close to Telugu Desam party.

Mr. M V Sastry joined Swatantra party. He was elected as legislator in council from graduate's constituency.

Mr. A.Ramakrishnarao retired from active cultural activities and drifted into faith.

Mr. Guttikonda Narahari joined N G Ranga and started his own tobacco business.

Mr. Tripuraneni Gopichand gradually moved towards Aurobindo and became devotee.

Ellen Roy frequently visited the state and kept contacts.

Mr. VM Tarkunde joined hands with Jayaprakash Narayan in party less politics and civil liberties. At one juncture communists also worked with Tarkunde through their front organization like People's Union for Civil Liberties.

Sibnarayan Ray published the biography of M N Roy which was translated into Telugu by N.Innaiah and published by Potti Sriramulu Telugu University.

Mr. A. B Shah established secular society and frequently visited state established state unit. He also worked with Congress for cultural freedom.

A.B Shah's Scientific method was translated into Telugu by N. Innaiah which ran into three editions. Osmania University Philosophy department put Scientific Method in M.A Syllabi for few years during 1970s.

The Political Science department taught M N Roy political philosophy for M A students.

A B Shah introduced much discussion on 22 theses. He suggested that the Philosophical consequences of Modern Science should be edited and updated with modern scientific developments. His magazines Quest, New Quest, Secularist helped to further the discussion. Prof Daya Krishna from Rajasthan participated in the discussion. But the main task of editing Roy's thesis is still pending. Dr Pushpa Bhargava also discussed 22 theses thoroughly. Prof Sibnarayan ray also suggested proper updating of it is a must. A B Shah established secular society Andhra Pradesh branch with N. Innaiah as in charge. Several intellectual discussions were held and seminars were conducted in Andhra. Muslim, Christian and Hindu organizations participated in the seminars along with intellectuals from universities. Prof B A V Sharma and Mr. V K Sinha, Prof Alam Khundmiri, Prof K Seshadri contributed much thought for promoting secular ideas. Many of the writings of Shah were brought into Telugu by N. Innaiah. The fundamentalists of all religions attacked A B Shah and secularists in Andhra but they with stood the onslaught. Mr. V R Narla participated in the secular and humanist camps. Justice Pingle Jagan Mohan Reddi, Justice A Gangadhararao, Justice Jeevan Reddi, Justice Chinnapa Reddi participated in the humanist and secularist study camps and encouraged in Andhra Pradesh. After the premature death of A B Shah in 1982 secular movement had set back.

Mr. V B Karnik worked in Leslie Sahney organization to develop panchayat raj and visited state

to encourage study camps. He was in constant touch with Andhra Pradesh. His biography of M N Roy both large edition and abridged edition were translated into Telugu by N. Innaiah and published by Telugu akademi. Mr W.S Kane brought out these volumes and visited Andhra Pradesh several times.

Dr G R Dalvi was another inspiring economist who developed many contacts with Andhra radicals. He was working in the Administrative staff college of India. During his tenure he invited famous radicals like V B Karnik, A B Shah, Nissim Ezekiel to Hyderabad. They gave many lectures and toured the state. Similarly J BH Wadia, Laxman Sastri Joshi visited the state. Prem Nath Bazaz also constantly kept in touch with Hyderabad. Prof Jayanti Patel toured the state when he was president of Indian Radical Humanist association.

Indumati Parekh kept constant touch with the state as president of Radical Humanist association.

Maniben Kara visited the state in her capacity as chairman of all India women organization.

Within the state Mr. Avula Gopalakrishna Murty carried the torch of humanist flame and struggled to sustaining the interest. His early death in 1967 was a shock to the movement. Then Mr M V Ramamurthy took the responsibility and carried the burden. Later Mr. Ravipudi Venkatadri continued Rationalist organization and Hetuvadi magazine which has become a link to all the organizers.

Telugu field is rich with literature of Radical Humanist writers, translations and magazines.

M N Roy centenary year was celebrated in Andhra Pradesh in 1987. The whole set of books of and by Roy and books of V B Karnack's biography of M N Roy were released by Telugu Akademi. A big function was held in Vijayawada with Indra Reddi, education minister, Mr. Daggupati Venkateswararao, Prof C Laxmanna, Mr. R Venkatadri and Mr. N. Innaiah.

Mr. Agehananda Bharati delivered lectures on Roy in Osmania University and Ambedkar Open University during M N Roy centenary year.

Some sister organizations cooperate for camps, meetings, magic performances and rallies.

Several times efforts were made to establish Humanist center in vain. Only individuals are working from their houses or offices.

One center was established in Inkole, a big village near Chirala town. Few committed humanists are working for the center with annual celebrations, occasional meetings and publications.

Now The Radical Humanist movement is very weak now in Andhra Pradesh. Very few people are there to work for it. Youth are not coming forward. Educational institutions are not teaching Humanist thought.

It is a future challenge.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో
మానవవాద ఉద్యమం

ఆంధ్రప్రదేశ్లో మానవవాద ఉద్యమం

భారతదేశంలో మానవవాద ఉద్యమం పాశ్చాత్య దేశాలతోపాటు ప్రారంభమైంది. భారత మానవవాద ఉద్యమాన్ని ఎం.ఎన్.రాయ్ ప్రారంభించాడు. కొంతకాలం తర్వాత ఆ పత్రిక రాడికల్ హ్యూమనిస్టు వారపత్రికగా మారింది. ఎం.ఎన్.రాయ్ మార్క్సియన్, హ్యూమనిస్టు అనే రెండు గొప్ప సిద్ధాంత పత్రికలను కూడా నడిపారు. వునర్వికాసం, వికేంద్రీకరణ, ప్రజాస్వామ్య రాజ్యాంగం, ప్రజలకు అధికారం, రాజకీయాల్లో నైతికత, ఓటర్లకు శాసన సభ్యులను వెనుకకు పిలిపించే అధికారం, అన్నిటిని మించి అన్ని సమస్యలను శాస్త్రీయ పద్ధతిలో పరిష్కారాలను వెదకడం వంటి వాటన్నిటికీ ఎం.ఎన్.రాయ్ ఆద్యులు.

రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ తన అధ్యయన తరగతులు, శిక్షణా శిబిరాలు, పత్రికల ద్వారా శాస్త్రీయ రాజకీయాలకు ఆదర్శంగా నిలిచింది. కొత్త ఒరవడితో శాస్త్రీయ రాజకీయాలను ప్రచారం చేయడంలో రినైజాన్స్ క్లబ్బులు రాష్ట్ర స్థాయిలో, దేశస్థాయిలో గణనీయమైన పాత్ర నిర్వహించాయి. 1940లో ప్రారంభమైన రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ కాంగ్రెస్, సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు పార్టీలకంటే సిద్ధాంతంలో భిన్నమైనది, ఆదర్శవంతమైనదని తేలింది.

నవ్య మానవవాదాన్ని ప్రచారం చేయడంలో ఎం.ఎన్.రాయ్ దారిలో నడిచిన వారిలో చాలామంది మేధావులు, రచయితలు, రాజకీయవేత్తలు

వున్నారు. కొంతకాలం గడిచాక శాస్త్రీయ రాజకీయాలకు, రిసెజాన్స్కు ప్రధాన అవరోధం 'రాజకీయ పార్టీ' అనే నిర్ణయానికి రాయ్ వచ్చాడు. తమ పార్టీ మాత్రమే సరైనదని, మిగతా అన్ని రాజకీయపార్టీలు సరైనవి కావని ప్రతి రాజకీయపార్టీ భావిస్తుంది. 'తప్పయినా ఒప్పుయినా మా పార్టీ' అని ప్రతి పార్టీ పొంగిపోతుంది. నవ్య మానవవాద భావాలను ఆచరించడానికి గాను రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీని రద్దుచేసి నవ్యమానవవాద ఉద్యమాన్ని ప్రారంభించారు. భారత వునర్వికాసోద్యమ చరిత్రలో ఇదొక గొప్ప మలుపు. భారత స్వాతంత్ర్యంతోపాటే అది ప్రారంభమైంది.

నవ్య మానవవాద ఉద్యమ చరిత్రను రాయాల్సివుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఈ ఉద్యమం నడిచిన విధానానికి ఒక రూపు ఇవ్వడానికి జరిగిన ప్రయత్నమే ఈ రచన. ఇదేవిధంగా ప్రతి రాష్ట్రంలో జరిగిన ఉద్యమ చరిత్రను జోడిస్తే భారతదేశ మానవవాద ఉద్యమ చరిత్రను అందజేయడానికి వీలు కలుగుతుంది.

మానవవాద ఉద్యమంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ పాత్ర

1936లో ఫైజ్‌పూర్ కాంగ్రెస్ సభలో రాయ్ చేసిన ఉపన్యాసం సాంప్రదాయ రాజకీయ ధోరణికి భిన్నంగా వున్నట్లు ఆ సభలకు హాజరైన ప్రతినిధులు భావించారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ నుండి ఆ సభలకు హాజరైన ములుకుట్ల వెంకటశాస్త్రి ఎం.ఎన్.రాయ్‌ని ఆంధ్రకు రమ్మని ఆహ్వానించారు. శాస్త్రి కుందూరు ఈశ్వరదత్తు నడిపే పత్రికకు ప్రతినిధిగా అక్కడకు వెళ్ళారు. అతని ఆహ్వానాన్ని రాయ్ అంగీకరించారు. తరువాత కోస్తాంధ్ర తీరంలో వున్న నెల్లూరులో జరిగిన వ్యవసాయ కూలీల మహాసభకు రాయ్‌ని ఆహ్వానించారు. రాష్ట్రపతి వి.వి.గిరి బంధువైన వెన్నెలగంటి రాఘవయ్య రాయ్‌ని ఆహ్వానించారు. 1938 జూలై 31న ఎం.ఎన్.రాయ్ ఆంధ్రకు వచ్చి రాయ్‌ని కోస్తాంధ్ర తీరంలోని కాకినాడ పట్టణానికి తీసుకెళ్ళారు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంలో లైబ్రేరియన్‌గా పనిచేస్తున్న అబ్బూరి రామకృష్ణారావుకు ఈ వార్త తెలిసింది. అతడు రాయ్‌ని వాల్తేరుకు

తీసుకొచ్చారు. విశాఖపట్నంలో మహారాణి పేటలో వున్న హెచ్.గుప్తాగారి ఇంట్లో రాయ్ విశ్రాంతి పొందారు. అక్కడే ఆయన ఆరోగ్యం కుదుటపడింది. అప్పుడు ఎల్లెన్ రాయ్ కూడా వాల్తేరుకు వచ్చి రాయ్ ని కలిసింది. అబ్బూరి రామకృష్ణారావుగారు ఎం.ఎన్.రాయ్ ని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయం వైస్ ఛాన్సలర్ గారికి పరిచయం చేశారు. అప్పటి వైస్ ఛాన్సలర్ గా వున్న కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి (సి.ఆర్.రెడ్డి) విశ్వవిద్యాలయంలో ప్రొఫెసర్ గా పనిచేయమని రాయ్ ని కోరారు. రాయ్ దాన్ని సున్నితంగా తిరస్కరించారు. వారిద్దరూ గొప్ప స్నేహితులయ్యారు. “జైలు ఉత్తరాలు” అనే రాయ్ పుస్తకానికి సి.ఆర్.రెడ్డి గొప్ప పరిచయం రాశారు. అప్పటి నుండి రాయ్ చివరివరకు తరచుగా ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయాన్ని ఆంధ్ర ప్రాంతాన్ని సందర్శిస్తూ వచ్చారు. జైలు ఉత్తరాలు గ్రంథాన్ని తరువాత అనువదించి రాడికల్ హ్యూమనిస్టు తెలుగు పక్షపత్రికలో ధారావాహికగా ప్రచురించారు.

బ్రిటిష్ పాలనలో రాయ్ ఆరేళ్ళు జైలు శిక్ష అనుభవించారు. ఆయన జైలు నుండి విడుదలయ్యే సమయానికి ‘ఆధునిక విజ్ఞాన తాత్విక ఫలితాలు’ అనే అతని బృహద్రచన పూర్తయింది. ఈనాటి వరకూ అది పూర్తిగా అచ్చు కాలేదు. అందులో కొంతభాగం ‘సైన్స్ అండ్ ఫిలాసఫీ’ గ్రంథంలో అచ్చయింది. ఆద్యంతాలు, నియతివాద సమస్య, జీవానికి మూలం వంటి అనేక సమస్యల గురించి రాయ్ సమగ్రంగా తీవ్రంగా ఆలోచించారు. తరువాత, వాటిలోని కొన్ని భాగాలను నేను తెలుగులోకి అనువదించగా అవి ప్రసారిత అనే త్రైమాసిక పత్రికలో అచ్చయ్యాయి. ప్రొఫెసర్ ఎ.బి.షా. రాయ్ రాతప్రతులను కొందరు మిత్రులకు పంపి చర్చకు పెట్టారు. తరువాతి రచనలలో రాయ్ మరికొన్ని భాగాలను వాటిలో చేర్చారు.

రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీకి అబ్బూరి రామకృష్ణారావు మొదటి రాష్ట్ర ఆర్గనైజర్ ఆయ్యారు. అతనికి ఎం.వి.శాస్త్రి, ఏ.ఎల్. నరసింహారావు, పెమ్మరాజు వెంకట్రావు, విజయనగరం మునిసిపల్ చైర్మన్ గా వున్న తాతా దేవకీనందన్

సమర్థవంతంగా సహకరించారు. ఆంధ్రలో రాయ్ సందేశం త్వరితగతిన వ్యాపించింది. రచయిత, సినీదర్శకుడైన త్రిపురనేని గోపీచంద్ రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీకి మొదటి రాష్ట్ర కార్యదర్శి అయ్యారు. రాజకీయ కథానికలను తెలుగువారికి పరిచయం చేసిన గొప్ప రచయిత గోపీచంద్. అతడు కమ్యూనిస్టులను, కాంగ్రెస్ పార్టీని తీవ్రంగా దుయ్యబట్టాడు. రాయ్ ఆలోచనలలో చాలా భాగం గోపీచంద్ కథానికలు, నాటకాలు, విమర్శల రూపంలో తెలుగులోకి తెచ్చారు. రాయ్ రచనలలో అనేకం అదే సమయంలో తెలుగులోకి అనువదించి ప్రచురించారు. ఆనాడు పత్రికారంగం తీవ్రజాతీయ భావాలతో కూడి వున్నందువల్ల హ్యూమనిస్టుల రాడికల్ భావాలను వారు పట్టించుకోలేదు. ఈ కారణం చేతనే సినీదర్శకుడైన గూడవల్లి రామబ్రహ్మం ప్రజామిత్ర అనే వారపత్రికను ప్రారంభించి అందులో రాయిస్టుల వ్యాసాలను ప్రచురించేవారు.

రామబ్రహ్మం మద్రాసులో చాలామంది జర్నలిస్టులతో రాయ్ కి ఘన స్వాగతం పలికారు. ఆ సందర్భంగా కొందరు పత్రికా విలేకరులు రాయ్ ని చికాకు పరిచే ప్రశ్నలడిగారు. అటువంటి వారిలో ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్ సంపాదకులైన ఖాసా సుబ్బారావు ఒకరు. ఎల్లెన్ రాయ్ గురించి అతడు అసభ్యకరమైన వ్యాఖ్యలు చేస్తే, వారికి బడితెపూజ చేయాలన్నారు రాయ్. తన చేతిలోని పత్రికను ఖాసా సుబ్బారావుపైకి విసిరారు. దాంతో నిరసన వ్యక్తం చేస్తూ జర్నలిస్టులు అక్కడ నుండి బయటికి వెళ్ళిపోయారు. ఇది 1938లో జరిగింది. రాడికల్ హ్యూమనిస్టుల వార్తలను పత్రికలు బహిష్కరించాయి.

అయితే రాడికల్ హ్యూమనిస్టులు ఎవరితోనూ రాజీపడలేదు. ఆంధ్రలో వారు రాజకీయ పాఠశాలలను నడిపి చాలామంది యువకులకు శిక్షణనిచ్చారు. విజయవాడ నుండి బండి బుచ్చయ్య సంపాదకత్వంలో నడిచే ములుకోల వంటి కొన్ని పత్రికలు మాత్రమే రాయిస్టుల వ్యాసాలను ప్రచురించాయి. 1939లో డెహ్రాడూన్ లో ప్రథమ రాడికల్ డెమోక్రటిక్ రాజకీయ పాఠశాలను నడిపారు.

అక్కడ జరిగిన ప్రసంగాలన్నిటినీ (సైంటిఫిక్ పాలిటిక్స్) 'శాస్త్రీయ రాజకీయాలు' అనే గ్రంథరూపంలోకి తెచ్చారు. దాన్ని 'వర్గ సంబంధాలు'గా తెలుగులోకి అనువదించారు. అది చాలామంది మేధావులను ఆకర్షించింది. కమ్యూనిస్టులకు తగిన సమాధానం చెప్పింది.

ఎం.ఎన్.రాయ్ కి, మానవాదానికి అనుకూలంగా పాలగుమ్మి పద్మరాజు, జి.వి.కృష్ణారావు శక్తివంతమైన సాహిత్య రచయితలుగా ఆవిర్భవించారు. మానవవాదమే కేంద్రభావనగా పద్మరాజు అనేక నవలలు రాశారు. గాలివాన అనే అతని కథానిక ప్రపంచ బహుమతినే గెలుచుకుంది. చాలా సినిమాలకు అతను స్క్రిప్టు రాశారు. రాయ్ ప్రతిపాదించిన తత్వానికి సిద్ధాంత రచయితగా జి.వి.కృష్ణారావు ఆవిర్భవించారు. కళలకు సంబంధించిన కమ్యూనిస్టుల సిద్ధాంతాన్ని పూర్వపక్షం చేశారు.

కూచిపూడి గ్రామస్తుడైన కోగంటి రాధాకృష్ణమూర్తి ప్రజాస్వామ్య సాహిత్య ప్రచురణల పేరిట ప్రచురణల సంస్థనే ప్రారంభించారు. అనేక గ్రంథాలను, అనువాదాలను ప్రచురించారు. ఎం.ఎన్.రాయ్ రచనల మీదనే అతడొక పుస్తకాన్ని రాశారు.

రెండవ ప్రపంచయుద్ధకాలంలో రాయ్, అతని సన్నిహిత సహచరుడైన జి.డి.వరేఖ్ ప్రజాప్రణాళిక పేరిట ప్రత్యామ్నాయ ఆర్థిక ప్రణాళికను ప్రతిపాదించారు. బిర్లా తదితర ధనవంతుల బొంబాయి ప్రణాళికకు ప్రత్యామ్నాయంగా ఈ ప్రణాళికను పరిగణించారు. రెండవ ప్రపంచయుద్ధ సమయంలో ఫాసిస్టులకు, నాజీలకు వ్యతిరేకంగా బ్రిటిషువారిని సమర్థించి నందుకు రాయ్ పై, రాడికల్స్ పై కమ్యూనిస్టులు దుష్ప్రచారం చేశారు. దాంతోనే ఆగిపోకుండా యుద్ధ ప్రచారానికి 13వేల రూపాయలు తీసుకున్నందుకు వారిని నిందించారు. బ్రిటిష్ వారిని యుద్ధ విషయంలో ఎందుకు సమర్థించిందనే విషయాన్నంతటినీ వి.బి.కార్నిక్ ప్రపంచానికి సహేతుకంగా వివరించారు. తరువాత కాలంలో యుద్ధం విషయంలో కమ్యూనిస్టులు తప్పని, రాయ్ రైటని

రుజువైంది. అదేవిధంగా అఖిలభారత కాంగ్రెస్ అధ్యక్షపదవికి సుభాష్ చంద్రబోస్‌ను రాయ్ సమర్థించారు. గాంధీ వ్యతిరేకించినప్పటికీ బోసు గెలిచారు. గాంధీ అనుయాయులను కార్యవర్గంలో చేర్చరాదని, అలా చేస్తే వారు వెన్నుపోటు పొడుస్తారని రాయ్ సలహా ఇచ్చారు. రాయ్ సలహాను పెడచెవినబెట్టిన బోసు గాంధేయులకు కార్యవర్గంలో స్థానం కల్పించారు. వారు బోసును వెన్నుపోటు పొడిచారు. మరోసారి బోసు ఓటమిపాలయ్యారు. అతడు ఓడినపుడు ఎవరూ అతన్ని పట్టించుకోలేదు. బోసు లక్నోకు వచ్చినపుడు ఎం.ఎన్.రాయ్ అనుచరులే అతనికి స్వాగతం పలికారు. ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి, మరికొందరు కలిసి అతనికి విశ్వవిద్యాలయ హాస్టలులో ఆతిథ్యమిచ్చారు.

డెహ్రాడూన్‌లో రెండవ అఖిలభారత అధ్యయన శిబిరం జరిగింది. ఆ సందర్భంగా చేసిన ప్రసంగాలన్నిటిని న్యూ ఓరియంటేషన్ అనే గ్రంథంగా తీసుకొచ్చారు. అందులోని సారాంశాన్ని తెలుగులోకి అనువదించారు.

యుద్ధ సమయంలో బెంగాలులో, ప్రత్యేకించి కలకత్తా కమ్యూనిస్టులు రాడికల్స్ మీద దాడి చేశారు. వారి అధ్యయన తరగతులను అడ్డగించారు. వారి హింసాత్మక దాడికి గురైన వారిలో ఎం.వి.రామమూర్తిగారొకరు.

1946లో జరిగిన మొదటి ఎన్నికలలో రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ పోటీ చేసింది. అప్పుడు ఓటర్లు పరిమితంగానే వున్నారు. పన్నుకట్టే వారికి మాత్రమే ఓటు హక్కు వుండేది. ఆంధ్ర నుండి కొద్దిమంది అభ్యర్థులే పోటీచేసి గొప్ప సవాలును ఎదుర్కొన్నారు. రాజకీయ పార్టీల నుండి, జాతీయవాద ఓటర్ల నుండి వారు చాలా వ్యతిరేకతను ఎదుర్కొన్నారు. దాంతో అభ్యర్థులందరూ ఎన్నికలలో ఓడిపోయారు. అయినప్పటికీ హ్యూమనిస్టు ప్రత్యామ్నాయాన్ని ప్రచారం చేయడానికి రాడికల్స్‌కు అదొక గొప్ప అవకాశమైంది. కోగంటి రాధాకృష్ణమూర్తి రావిపూడి వెంకటాద్రి, బండారు వందనం ఇంకా ఇతరులు పోటీ చేశారు. ఎం.వి.రామమూర్తి, గుత్తికొండ నరహరి, ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి, ఎన్.వి.బ్రహ్మం, మరికొందరు అభ్యర్థుల తరపున ప్రచారం చేశారు. ఆ ఎన్నికలు

రాడికల్ రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీనే గొప్ప మలుపు తిప్పాయి. ఆ ఎన్నికల తరువాత ఉద్యమం కోసం ఎం.ఎన్.రాయ్ రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీనే రద్దు చేయాలని ప్రతిపాదించారు. వెంటనే దాన్ని ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయతత్వంగా 22 సిద్ధాంతాల రూపంలో వెలువరించారు. సుదీర్ఘ చర్చలు జరిగాయి. వెంటనే తెలుగు అనువాదం వెలువడింది. పార్టీ లేకుండా, అధికారం లేకుండా రద్దుచేయడాన్ని ఫిలిప్ స్పాట్ వ్యతిరేకించారు. అయినా రాయ్ తన సిద్ధాంతాన్ని వీడలేదు.

జవహర్ లాల్ నెహ్రూ అనే పేరుతో ఎం.ఎన్.రాయ్ ఒక శక్తివంతమైన చిన్న పుస్తకాన్ని ప్రచురించారు. అందులో నెహ్రూ రాజకీయతత్వాన్ని బట్టబయలు చేశారు. అందులో నెహ్రూకు తగిన సమాధానాన్ని ఇచ్చారు. నెహ్రూ విమర్శిస్తూ తనకు రాయ్ ఆర్థిక విధానాలు నచ్చాయిగాని, రాజకీయాలు నచ్చలేదన్నారు. దానికి రాయ్ ప్రతి విమర్శ చేస్తూ తన రాజకీయాలు, ఆర్థిక విషయాలు కలిసే వుంటాయని, వాటిని వేరు చేయలేమని సమాధానమిచ్చారు.

గాంధీపై రాయ్ చేసిన విమర్శను ఆంధ్రలోని తొలి రాడికల్ గ్రూపు చక్కగా ఆకళింపు చేసుకుంది. గోపీచంద్, ఆవుల గోపాల కృష్ణమూర్తి, గుత్తికొండ నరహరి ఆ విమర్శను సమర్థవంతంగా నిర్వహించారు. రాయ్ శాస్త్రీయ దృష్టితో గాంధీ మత భావాలను దుయ్యబట్టారు. రాయ్ చేసిన విమర్శ ఆధారంగా అవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి తెలుగులో గాంధీపై అనేక వ్యాసాలను ప్రచురించారు. ఆ విమర్శ అబ్బూరి రామకృష్ణారావు వంటి జాతీయవాదులకు మింగుడు పడలేదు. దాంతో అబ్బూరి రామకృష్ణారావు ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తిపై రాయ్ కి ఫిర్యాదు చేశారు. అయితే ఆవుల గోపాల కృష్ణమూర్తి విమర్శ సరైనదని రాయ్ కి తాబిచ్చారు.

కోగంటి రాధాకృష్ణమూర్తి రాయ్ వ్యాసాలను చాలా వాటిని సులభశైలిలో తెలుగులోకి అనువదించారు. అతడు ప్రింటింగ్ ప్రెస్ ను పెట్టి అనేక హ్యూమనిస్టు రచనలను ప్రచురించారు.

రాయ్ నవ్యమానవవాదాన్ని ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి తెలిగించారు. అది చిన్నదైనా సిద్ధాంతం శక్తివంతమైనది.

స్వాతంత్ర్యానంతరం ఆంధ్రలో కమ్యూనిస్టులు గొప్ప బలమైన శక్తిగా వుండేవారు. వారిని సిద్ధాంతపరంగా, ప్రత్యామ్నాయాలతో ఎదుర్కోగలిగినవారు రాడికల్ డెమోక్రాట్లు మాత్రమే. ఎం.ఎన్.రాయ్, ఫిలిప్ స్పాట్లు 'బియాండ్ కమ్యూనిజం' అనే గ్రంథాన్ని తెచ్చారు. దాన్ని వెంటనే ఎం.వి.రామమూర్తిగారు తెలుగులోకి అనువదించారు. అది రాడికల్స్ కు బాగా ఉపయోగపడింది.

రాయ్ రచనలలో మకుటాయమానమైన బృహత్ గ్రంథం రీజన్, రొమాంటిసిజమ్, రెవిల్యూషన్. (వివేకం, ఉద్వేగం, విప్లవం). అది రాడికల్ హ్యూమనిస్టు పత్రికలో ధారావాహికగా వచ్చింది. ఆ తరువాత రెండు సంపుటాలుగా అచ్చయింది. ఐరోపా రివెజూస్ ను అర్థం చేసుకోవాలంటే ఇది తప్పక చదవాల్సిన గ్రంథమని ఎరిక్ ఫ్రాం సిఫారసు చేశారు. (1955లో వెలువడిన అతని గ్రంథం 'సేన్ సాసైటీ'లో). ఈ విషయాన్ని ఆవుల గోపాల కృష్ణమూర్తి రాడికల్ హ్యూమనిస్టుల దృష్టికి తెచ్చారు. ఈ గ్రంథంలోని మార్క్సిజం, హ్యూమనిజం వంటి కొన్ని భాగాలను జాస్తి జగన్నాథం తెనిగించారు. అది 'వాహిని' తెలుగు వారపత్రికలో ధారావాహికగా వచ్చింది.

ఆవుల గోపాల కృష్ణమూర్తి (1917-1967)

ఆంధ్రలోని రాయస్థులు, హ్యూమనిస్టులలో అందరికన్న ప్రతిభా వ్యక్తిత్వాలున్న మహనీయులు ఆవుల గోపాల కృష్ణమూర్తి, అతడు గొప్ప రచయిత, ఉపన్యాసకుడు. ఆ కారణంగా అతడు 'వ్యాసోపన్యాసకుడు'గా ప్రసిద్ధి చెందారు. అతడు రాడికల్, రాడికల్ హ్యూమనిస్టు, సమీక్ష అనే వారపత్రికలకు సంపాదకులు. అతడు వృత్తిరీత్యా న్యాయవాది అయినప్పటికీ తన కార్యకలాపాల ద్వారా మానవవాదాన్ని ప్రచారం చేశారు. మానవవాద ప్రచారంలో భాగంగా అతడు చాలా సెక్యులర్ పెళ్ళిళ్ళు చేశారు. సాహితీ చర్యలలో చురుకుగా పాల్గొని విశ్వనాథ సత్యనారాయణ వంటి అభ్యుదయ నిరోధక కవులను తీవ్రంగా

విమర్శించాడు. రాయ్‌ని, మానవవాదాన్ని విమర్శించే కమ్యూనిస్టులకు, కాంగ్రెస్‌వారికి, సోషలిస్టులకు దీటుగా సమాధానాలిచ్చాడు. అఖిలభారత రాడికల్ హ్యూమనిస్టులకు, కాంగ్రెస్ వారికి సోషలిస్టులకు దీటుగా సమాధానాలిచ్చారు. అఖిల భారత రాడికల్ హ్యూమనిస్టు అధ్యయన తరగతులలో పాల్గొన్నారు. ఎ.జి.కె. కవులను, రచయితలను, గాయకులను, కళాకారులను ప్రోత్సహించి, కళల ద్వారా మానవవాద భావజాలాన్ని ప్రచారం చేశారు.

బి.యస్.ఎల్. హనుమంతరావు చరిత్రను శాస్త్రీయంగా బోధించడమేగాక గ్రంథాలను రచించి ప్రచురించారు. కల్లూరి బసవేశ్వరరావు హనుమంతరావుతో కలిసి చరిత్ర పాఠ్యగ్రంథాలను రచించారు. ఎం.ఎన్.రాయ్ స్మృతులను తెలుగులోకి ప్రప్రథమంగా అనువదించింది హనుమంతరావే. బొంబాయిలోని అల్లిడ్ కంపెనీ వారు దాన్ని ప్రచురించారు.

ఎం.ఎన్.రాయ్ రచించిన పిల్లి ఆత్మకథకు తెలుగులో మంచి పేరొచ్చింది. ముందుగా దాన్ని ఎ.వి.మోహన్ తెలుగులోకి అనువదించగా, తరువాత వెనిగళ్ళ కోమల కూడా దాన్ని తెలుగులోకి అనువదించారు. అది మూడుసార్లు పునర్ముద్రణ పొందింది.

ఎం.ఎన్.రాయ్ రచించిన రీజన్, రొమాంటిసిజం, రెవెల్యూషన్ అనే గ్రంథాన్ని జాస్తి జగన్నాథం తెలుగులోకి అనువదించగా, కేవలం అందులోని కొంతభాగం మాత్రమే కొన్ని పత్రికల్లో ప్రచురించబడింది.

ఆలపాటి రవీంద్రనాథ్ తెనాలి నుండి జ్యోతి పత్రికను ప్రారంభించారు. అది ఎం.ఎన్.రాయ్, ఎల్లెన్ రాయ్, ఇతర రాడికల్ హ్యూమనిస్టుల భావాలను ప్రచారం చేసి మంచి ప్రజాదరణ పొందింది. రవీంద్రనాథ్ కథలు చెప్పడంలో కొత్త ఎత్తుగడలను, ప్రవేశపెట్టారు. శాస్త్రీయ సెక్యు విద్యను, కుటుంబ నియంత్రణను కూడా అతడే పరిచయం చేశారు. ఎల్లెన్ రాయ్ వ్యాసాన్ని ప్రచురించి కుటుంబ నియంత్రణను ప్రోత్సహించినందుకుగాను 1948లో అతనిపై కేసు పెట్టారు. సంప్రదాయవాదులకు కుటుంబ నియంత్రణ భావమే

మింగుడుపడేది కాదు. తరువాత అతడు మిసిమి అనే మాసపత్రికను ప్రారంభించారు. అది సాహితీ ప్రియుల మన్ననలను అందుకొంది. సినీ రచయిత డి.వి.నరసరాజు జీవితాంతం రాయిస్తుగా వున్నారు. అతడు విరివిగా రచనలు చేశారు. వాటిలో కథానికలు, కథలు, వ్యంగ్యవ్యాసాలు మంచి పేరుగడించాయి.

‘రాడికల్ హ్యూమనిస్టు’ తెలుగు పత్రికకు కోగంటి సుబ్రహ్మణ్యం సంపాదకుడిగా వుండేవారు. హ్యూమనిజం భావాలను వ్యాప్తి చేయడంలో అతడు బాగా శ్రమించారు.

రావిపూడి వెంకటాద్రిగారు 1946లో రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ తరపున పోటీ చేశారు. అప్పుడు జాతీయవాదుల నుండి కమ్యూనిస్టుల నుండి వ్యతిరేకత ఎదురైనా పల్లెల్లో రాయ్ భావాలను వ్యాప్తి చేయడానికి అదొక గొప్ప ఆవకాశాన్ని కలిగించింది. జ్యోతిషం, జీవానికి మూలం, గతితర్కం వంటి రాయ్ భావాలను ప్రచారం చేయడంలో అందరికంటే ముందున్న రచయిత అతడు. అతడు ఎం.ఎన్.రాయ్ భావాలపై గొప్ప గ్రంథాలను రచించి కమ్యూనిస్టుల బండారాన్ని బయటపెట్టారు. అతడు తన ఉపన్యాసాల ద్వారా, అధ్యయన తరగతుల ద్వారా, ‘హేతువాది’ పత్రికకు సంపాదకత్వం వహించడం ద్వారా హేతువాద ఉద్యమాన్ని కాపాడారు. మార్కు గతితర్కాన్ని తీవ్రంగా విమర్శించి, హ్యూమనిజం గొప్పతనాన్ని చాటిన మొదటి హ్యూమనిస్టు వెంకటాద్రి. జ్యోతిషంలోని బండారాన్ని సులభశైలిలో బయటపెట్టి, అంతరిక్ష శాస్త్రాధిక్యతను సమర్థించారు. ‘జీవమంటే ఏమిటి’ అనే తన గ్రంథం ద్వారా జీవుల పుట్టుకను, పెరుగుదలను శాస్త్రీయంగా వివరించి, మత నమ్మకాలలోని డొల్లతనాన్ని బయటపెట్టారు. ఎం.ఎన్.రాయ్ పట్ల కమ్యూనిస్టులు చేసిన తప్పుడు విమర్శలను ‘ఎం.ఎన్.రాయ్ భారత కమ్యూనిజం’ అనే తన ఉద్గ్రంథం ద్వారా తిప్పి కొట్టారు. వెంకటాద్రి చివరి దశలో ‘హేతువాది’ మాసపత్రికను నడపడానికి, మతవిమర్శకు, మత నమ్మకాలను, పద్ధతులను, కల్పితాలను విమర్శించడానికి అంకితమయ్యారు.

డెహ్రాడూన్ లో జరిగిన అఖిలభారత రాడికల్ హ్యూమనిస్ట్ అధ్యయన తరగతుల్లో ముందుతరం విద్యార్థిగా పాల్గొన్నవారిలో ఎన్.వి.బ్రహ్మం ఒకరు.

తెలుగులో బ్రహ్మం రాసిన 'బైబిలు బండారం' నిషేధానికి గురైంది. తరువాత సుప్రీంకోర్టు ఆ నిషేధాన్ని తొలగిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీచేసింది. అతడు తాను నడిపిన ట్యూటోరియల్ సంస్థల ద్వారా మానవాద భావాలను ప్రచారం చేశారు.

గుంటూరులో ఆంధ్రా క్రిస్టియన్ కాలేజీలో పనిచేసే ఎలవర్తి రోశయ్య ఎం.ఎన్.రాయ్ భావాలను తన విద్యార్థుల ద్వారా ప్రచారం చేసిన వారిలో ఆద్యుడు. అతని విద్యార్థులలో చాలామంది రాయిస్థులుగా తయారయ్యారు.

తెలుగులో మంచి వక్తగా వున్న గుత్తికొండ నరహరి రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీకి ఆంధ్రలో కార్యదర్శిగా పనిచేశారు. మంచి ఉపన్యాసాలు చేసే నరహరిపై కమ్యూనిస్టులు తీవ్ర విమర్శలు చేసేవారు. తన వాగ్దాటితో వారి విమర్శలకు తగిన జవాబు చెప్పేవారు.

ఆంధ్రలో రాడికల్ హ్యూమనిస్టు భావజాలాన్ని ప్రచారం చేసిన వారిలో ఎం.వి.రామమూర్తి చెప్పుకోదగినవారు. అతడు అఖిల భారత రాడికల్ డెమోక్రటిక్ సంఘానికి అధ్యక్షుడిగా వున్నాడు. తన భార్య మల్లాది సుబ్బమ్మతో కలిసి హ్యూమనిస్టు ఉద్యమానికి అంకితమై పనిచేశారు. అతడు వ్యాసాలు, పుస్తకాలు, అనువాదాలు రచించి ప్రచురించారు. కోగంటి రాధాకృష్ణమూర్తితో కలిసి ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు అనే సంస్థను స్థాపించి, రాయ్ రచనలను తెలుగులోకి తీసుకొచ్చారు. రామమూర్తి 'వికాసం' మాసపత్రికను ప్రారంభించి కొన్ని సంవత్సరాలు దానికి సంపాదకుడిగా పనిచేశారు. అతడు భారతదేశ మంతటా పర్యటించి మానవవాదులతో పరిచయాలు పెట్టుకున్నారు. 1940 నుండి జీవితాంతం వరకు రామమూర్తి హ్యూమనిస్టు ఉద్యమ వ్యాప్తికై కృషి చేశారు.

రాయ్ పేర్కొన్న విధంగా ఐచ్చు వెంకటేశ్వర్లు అనే యువకుడు రిచైజాన్స్ క్లబ్ను ఏర్పాటు చేసి యువకులను విశేషంగా ఆకర్షించారు. చీరాల పట్టణం నుండి దాన్ని నడుపుతూ పిన్న వయసులోనే అర్థాంతరంగా ప్రమాదంలో మరణించారు.

ఉద్యమ ఆర్థిక సంక్షోభంలో వున్న సమయంలో కొల్లి శివరామిరెడ్డి అనే న్యాయవాది కెరెవరం గ్రామం నుండి 'సమీక్ష' పత్రికకు సంపాదకుడిగా వుండి నడిపాడు. ఇతనికి తెనాలిలో ఉపాధ్యాయుడిగా వున్న ఎం.వి.రమణయ్య సహాయపడ్డాడు. తెనాలిలో ఉపాధ్యాయుడిగా వున్న పరశురాం మానవవాద భావాలు అట్టడుగు వర్గాల ప్రజలలో వ్యాపింపచేయడానికి సాహితీ ప్రక్రియను ఎన్నుకున్నాడు. గూడవల్లిలో మంచి ఉపన్యాసకుడిగా, రచయితగా వున్న మేకా చక్రపాణి స్థానికంగా హ్యూమనిస్టు భావాలను ప్రచారం చేశాడు. ఎం. నారాయణ, తెలంగాణ ప్రాంతంలో పల్లెపల్లెలో పర్యటించి ఎం.ఎన్.రాయ్ ప్రతిపాదించిన అధికార వికేంద్రీకరణ, ప్రజలకే అధికారం అనే భావాలకు విస్తృత ప్రచారం కల్పించాడు. రాయ్ రచనలను ఆ ప్రాంత ప్రజల్లోకి తీసికెళ్ళిన నారాయణ డిప్యూటీ కలెక్టర్ గా పనిచేసి మరణించారు.

మద్రాసులోని బ్రిటిష్ కౌన్సిల్ లో పనిచేసిన వి.ఎస్.అవధాని అధ్యయన తరగతుల్లో పాల్గొని ఎం.ఎన్.రాయ్ ని వ్యతిరేకించి, ఆ వార్తలను దిన పత్రికలలో రాకుండా అడ్డుపడ్డారు. తరువాత రాయ్ రచనలు చదివిన నార్ల పూర్తిగా మారిపోయాడు. రాయ్ గురించి, హ్యూమనిజం గురించి అనేక రచనలు చేసి ప్రచురించాడు. తన రచనలలో కొన్నింటిని వి.ఎం.తార్కుండే, ప్రేమ్ నాథ్ బజాజ్, నిరంజన్ ధర్, సుశీల్ ముఖర్జీలకు అంకితమిచ్చాడు. శిబ్ నారాయణ్ రే, ఎ.బి.షా. తార్కుండే గార్లకు సన్నిహితుడయ్యాడు.

చీరాల నుండి అంచా బాపారావు హ్యూమనిస్టు పత్రికలకు సంపాదకత్వం వహించాడు. సంక్షోభ సమయంలో ఉద్యమానికి తోడ్పడ్డాడు. చీరాలలోని అతడి వివేక విద్యాలయం చాలా కాలం మానవవాద కార్యకలాపాలకు కేంద్రంగా వుండేది.

అదే విధంగా ఉద్యమం క్లిష్టపరిస్థితుల్లో వున్నప్పుడు దాన్ని ఆదుకోడానికి ఎం. బసవపున్నారావు చాలా కష్టపడ్డాడు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నేను చైర్మన్ గా

వుండి హేతువాద, నాస్తికవాద సంఘాల సమాఖ్య (ఫెరా) ఏర్పరచడం జరిగింది. అనేక మానవవాద కార్యక్రమాలను విజయవంతంగా నిర్వహించాము.

ప్రేమానంద్‌ను ఆహ్వానించి, యువకుల కోసం మ్యాజిక్ తరగతులు నిర్వహించారు. ప్రేమానంద్ దొంగ గురువుల, బాబాల, అమ్మల బండారాన్ని బయటపెట్టాడు.

తెనాలిలో గురజాల సీతారామయ్య నిరంతరం ఉద్యమానికి ఆర్థిక సహాయాన్ని అందజేసి బాగా ఆదుకున్నాడు. అతని ఎం.ఎన్.రాయ్ భవన్, నవీన లాడ్జి అనేక సభలు, సెమినార్లు, అధ్యయన తరగతులు నిర్వహించుకోడానికి బాగా తోడ్పడ్డాడు.

ప్రస్తుతం సి.ఎల్.ఎన్. గాంధీ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఉద్యమానికి సహాయ పడుతున్నారు. ఎస్.ఎ.బక్షి మతాంతర సెక్యూలర్ వివాహం చేసుకొని ఉద్యమంలో ఆదర్శంగా నిలిచాడు. అతడు తను నడిపే పాఠశాల ద్వారా, క్యాంపుల ద్వారా భావ ప్రచారానికి తోడ్పడ్డాడు.

ఎం.ఎన్.రాయ్ ఆర్థిక వికేంద్రీకరణ గురించి పల్లె జీవనం గురించి రాసిన భావాలను తీసుకొని కలకత్తా నుండి స్వదేశీరంజన్‌దాస్ గుప్తా 'కోపరేటివ్ కామన్ వెల్త్' అనే గ్రంథాన్ని రచించాడు. దాన్ని నేను తెలుగులోకి అనువదించాను. తెనాలి నుండి కోగంటి సుబ్రహ్మణ్యం నడిపిన 'రాడికల్ హ్యూమనిస్టు' తెలుగు వారపత్రికలో ఆ అనువాదం సీరియల్‌గా అచ్చయింది.

ఎం.ఎన్.రాయ్ రచించిన 'హెర్సేన్ ఆఫ్ ట్యుంటియత్ సెంచరీ' అనే గ్రంథంలోని వ్యాసాలను నేను అనువదించగా అవి 'ప్రజావాణి', 'రాడికల్ హ్యూమనిస్టు' తెలుగు పత్రికలలో అచ్చయ్యాయి.

పసల భీమన్న తన మ్యాజిక్ ప్రదర్శనల ద్వారా యువతలో శాస్త్రీయ భావాల వ్యాప్తికి కృషి చేస్తున్నాడు. అతడు కొన్ని పుస్తకాలు కూడా రచించాడు. ఉద్యమ వ్యాప్తికి కృషిచేసిన వారిలో క్షేత్ర స్థాయిలో అనేకమంది వున్నారు.

అటువంటి వారిలో వెంకటాద్రిగారి మిత్రుడైన గోరంట్ల రాఘవయ్య ఒకడు.

సి. హెచ్. రాజారెడ్డి తన లిబర్టీ ప్రింటింగ్ ప్రెస్ ద్వారా, పబ్లికేషన్స్ ద్వారా ఉద్యమానికి పెద్ద అండగా నిలిచాడు. కొంతకాలం సమీక్ష పత్రికకు సంపాదకత్వం వహించాడు.

తోటకూర వెంకటేశ్వర్లు 'చార్పాక' మాసపత్రికకు సంపాదకుడిగా వున్నాడు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఆ పత్రిక వల్ల చాలామంది యువకులు స్ఫూర్తి పొందారు.

నేను మానవవాదం, హేతువాదం, లౌకికవాదంపై తెలుగు, ఇంగ్లీషు భాషల్లో అనేక పుస్తకాలు రాశారు. ఎం.ఎన్.రాయ్, ఎ.బి.షా, వి.బి.కార్నిక్, శిబ్నారాయణ్ రే, అగేహానంద భారతి, వి.ఆర్.నార్ల రచనలను తెలుగులోకి అనువదించడం జరిగింది. వాటిని తెలుగు అకాడమీ, తెలుగు విశ్వ విద్యాలయాలు ప్రచురించాయి.

ప్రస్తుతం చీరాల పట్టణం నుండి 'హేతువాది' అనే మాసపత్రిక రావిపూడి వెంకటాద్రిగారి సంపాదకత్వంలో, మేడూరి సత్యనారాయణగారి సహాయ సహకారాలతో వెలువడుతోంది. ఇంకొంట్లు గ్రామంలోని చురుకైన, రాడికల్ భావాలుగల యువకులు మేడూరి సత్యనారాయణ, కుర్రా హనుమంతరావు, కరి హరిబాబు, షేక్ బాబు తమ శక్తిని, కాలాన్ని ఉద్యమానికి ధారబోస్తున్నారు.

రాయ్ బ్రతికున్న రోజుల్లో పెదనందిపాడు గ్రామం నుండి లావు అంకమ్మ మానవవాద ఉద్యమం కోసం కృషి చేసాడు. ఇటీవల ప్రభుత్వోద్యోగం నుండి పదవీ విరమణ చేసిన గుమ్మా వీరన్నగారు గత మూడు దశాబ్దాలుగా తన శక్తి సామర్థ్యాలను ఉద్యమానికై వినియోగిస్తున్నాడు. ఆలోచనను రేకెత్తించే అనేక వ్యాసాలను తెలుగు పత్రికలకు రాయడమే గాక మానవవాదంపై కొన్ని గ్రంథాలను రచించి ప్రచురించాడు. మానవవాద వ్యాప్తికోసం అతనే కొన్ని పుస్తకాలను తెలుగులోకి అనువదించాడు. వీరన్న చాలా అధ్యయన తరగతుల్లో, సమావేశాలలో పాల్గొన్నాడు. ఉద్యమాన్ని బలోపేతం చేయడానికి అతడు ఇప్పటికీ

శాయశక్తులా కృషి చేస్తున్నాడు. వి.ఎం. తార్కుండేగారు ఇంగ్లీషులో రాసిన 'రాడికల్ హ్యూమనిజం' గ్రంథాన్ని తెలుగులోకి అనువదించాడు. దాన్ని తెలుగు అకాడమీ వారు ప్రచురించారు.

ప్రస్తుతం అమెరికాలోని న్యూయార్క్‌లో వుంటున్న ఆరమళ్ళ పూర్ణచంద్ర మానవవాద ఉద్యమానికి, ఇంకొల్లులోని రాడికల్ హ్యూమనిస్టు సెంటర్‌కు నిరంతరం సహాయపడుతూనే వున్నాడు. అతను శాస్త్రీయ గ్రంథాలను, వ్యాసాలను రచించాడు. ఆంధ్రప్రదేశ్ మానవవాద ఉద్యమానికి ఆర్థిక సహాయమేగాక చాలా పుస్తకాల ప్రచురణకు తోడ్పడ్డాడు. అటువంటివారిలో ఇంకా నర్రాకోటయ్య, నార్సె వెంకటసుబ్బయ్య, సి.రంగనాయకులు, రాఘవరావు, పర్వతయ్య వున్నారు.

తెనాలి నుండి ప్రవుల్ల చంద్ర తన ఆలోచనాత్మకమైన రచనల ద్వారా ఉద్యమానికి తోడ్పడ్డారు. హైదరాబాదులో వున్న సి.ఎల్.ఎన్. గాంధీ ఉద్యమానికి తన సహాయసహకారాలను అందిస్తున్నారు.

మల్లాది సుబ్బమ్మ మహిళాభ్యుదయానికై కృషి చేశారు. సెక్యులర్ హ్యూమనిజానికి తోడ్పడ్డారు. ఆమె తన నివాసం నుండే మహిళల అభ్యున్నతికి కృషి చేశారు. ఆమె 'స్త్రీ స్వేచ్ఛ' అనే మాస పత్రికకు సంపాదకత్వం వహించారు. అది మానవవాద భావాల వ్యాప్తికి తోడ్పడింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా పనిచేసిన ఆవుల సాంబశివరావు జీవితాంతం మానవవాద ఉద్యమానికి సహాయపడుతూ స్ఫూర్తిగా నిలిచాడు. అతడు మానవవాదంపై అనేక వ్యాసాలు రాశాడు.

విజయవాడ నుండి మండవ శ్రీరామమూర్తి, అవనిగడ్డ నుండి కోనేరు కుటుంబరావు, గోకుల్ చంద్, పోలు సత్యనారాయణ, వై. రాఘవయ్య, బి.ఎ.వి.శర్మ, బత్తిన భుజంగరావు వివిధ స్థాయిల్లో ఉద్యమాభివృద్ధికై పనిచేశారు.

అఖిల భారత మానవవాద నాయకులు చాలా మంది మన రాష్ట్రాన్ని సందర్శించి ఇక్కడి సభలు సమావేశాల్లో ఉపన్యసించారు. కార్యకర్తలను, రచయితలను ఉత్తేజపరిచారు. వారిలో సునీల్ భట్టాచార్య, మణిబెన్కారా,

ఇందుమతి ఫరేఖ్, ఎ.బి.షా, పి.టి.దారు, జి.ఆర్.దల్వీ, వి.యం.తార్కుండే, శిబ్ నారాయణరే, వి.కె.సిన్హా, గౌరీబజాజ్, పంచోలి, ఆర్.యస్.యాదవ్, లక్ష్మణ శాస్త్రి జోషి, జయంతి పటేల్, జె.బి.హెచ్. వాడియా వంటి వారు ఎందరో వున్నారు.

ఉద్యమ ప్రారంభ దశలో బండారు వందనం పనిచేశారు. అతడు 1946లో రాడికల్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ అభ్యర్థిగా ఎన్నికలలో పోటీ చేశాడు. జంపాల శ్యాంసుందరరావు, కొసరాజు సాంబశివరావు, కొసరాజు అమ్యయ్య, వాసిరెడ్డి శివలింగయ్య ఉద్యమంలో పనిచేసిన వారిలో వున్నారు.

తెనాలిలో న్యాయవాద వృత్తిలో వున్న పి.వి.సుబ్బారావు ఉద్యమారంభ దశలో పనిచేయడమే గాక వ్యాసాలు, పుస్తకాలు రాశాడు.

పరమయ్య, చలమయ్య, చుంచు శేషయ్య, జాన నాగేశ్వరరావు, కొల్లా సుబ్బారావు మొ॥ వారు కూడా ఉద్యమం కోసం కృషి చేశారు. కొల్లా సుబ్బారావుగారు రాయ్ భావాలను ప్రచురించడమే గాక సహకార ఆర్థిక విధానం గురించి రాశాడు. రెండు పుస్తకాలను కూడా తెలుగులోకి అనువదించాడు. గురువులు, పి.యస్.రాజు, సత్యనారాయణరాజు ఉద్యమం కోసం కృషిచేశారు.

జాస్తి రామస్వామి, జాస్తి జవహర్లాల్ వివిధ స్థాయిల్లో ఉద్యమానికి తోడ్పడడమే గాక సాహిత్యాన్ని ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్ళారు. పియస్సార్ వెంకటాద్రి గారితో కలిసి 'ఆంధ్రప్రదేశ్ లో హేతువాద మానవవాద ఉద్యమాల చరిత్ర' అనే గ్రంథాన్ని రచించారు. రక్తదానం, నేత్రదానం, అంశాలను పియస్సార్ ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్ళి సహాయపడ్డాడు.

రాయ్ మరణానంతరం 1955 తర్వాత చాలామంది ఉద్యమంలోని వారు చప్పబడ్డారు. పెమ్మరాజు వెంకట్రావు రాడికల్ భావాలను ప్రవేశపెట్టాలనే ఉద్దేశంతో కాంగ్రెస్ పార్టీలో చేరాడు. తరువాత తెలుగుదేశం పార్టీకి చేరువయ్యాడు.

ఎం.వి.శాస్త్రి స్వతంత్ర పార్టీలో చేరాడు. పట్టభద్రుల నియోజవర్గం నుండి అతడు శాసనమండలికి ఎన్నికయ్యాడు. అబ్బూరి రామకృష్ణారావు సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలకు దూరమై క్రమంగా ఆస్తికుడిగా మారిపోయాడు. గుత్తికొండ నరహరి ఎన్.జి.రంగాను చేరి స్వంత పొగాకు వ్యాపారాన్ని ప్రారంభించాడు.

త్రిపురనేని గోపీచంద్ క్రమంగా అరవిందుడి భావాలకు ఆకర్షితుడై భక్తుడిగా మారిపోయాడు.

ఎల్లెన్ రాయ్ మన రాష్ట్రాన్ని తరచుగా సందర్శించి ముఖ్యులతో పరిచయాలను కొనసాగించింది.

వి.యం.తార్కండే పార్టీ రహిత రాజకీయాలకోసం, పౌరహక్కులకోసం జయప్రకాశ్ నారాయణ్ తో చేతులు కలిపారు. ఒక దశలో కమ్యూనిస్టులు కూడా తమ పౌర హక్కుల ప్రజా సంఘం ద్వారా తార్కండేతో కలసి పనిచేశారు.

ఎ.బి.షా. సెక్యులర్ సొసైటీని స్థాపించి తరచుగా రాష్ట్రాన్ని సందర్శించి రాష్ట్ర శాఖను ఏర్పాటు చేశాడు. సాంస్కృతిక స్వేచ్ఛ కోసం అతడే కాంగ్రెస్ తో కూడా కలసి పనిచేశాడు. ఎ.బి.షా రచించిన 'సైంటిఫిక్ మెథడ్' గ్రంథాన్ని నేను శాస్త్రీయ పద్ధతిగా తెలుగు అనువాదం చేశాను. అది మూడు ముద్రణలు పొందింది. 1970 దశకంలో ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం తత్వ శాస్త్ర విభాగం వారు ఎం.ఎన్.రాయ్ రాజకీయ తత్వాన్ని ఎం.ఎ. సిలబస్ లో పెట్టారు. రాజకీయ శాస్త్ర విభాగం వారు ఎం.ఎన్.రాయ్ రాజకీయ తత్వాన్ని ఎం.ఎ. విద్యార్థులకు బోధించారు.

22 సిద్ధాంతాలపై ఎ.బి.షా పెద్ద చర్చను లేవదీశాడు. రాయ్ రచించిన ఆధునిక విజ్ఞాన శాస్త్ర తాత్విక ఫలితాలను ఆధునిక విజ్ఞాన శాస్త్రంలో చోటు చేసుకుంటున్న నూతన పరిణామాల ప్రకారం సవరించాలని సూచించారు. షా నడిపిన క్వెస్ట్, న్యూక్వెస్ట్, సెక్యులరిస్ట్ పత్రికలు తాను ప్రారంభించిన చర్చలు

కొనసాగడానికి తోడ్పడ్డాయి. ఆ చర్చలో రాజస్థాన్ నుండి ప్రాఫెసర్ దయాకృష్ణ పాల్గొన్నారు.

రాయ్ సిద్ధాంతాన్ని సరిచూసే ప్రధానమైన పని ఇంకా పెండింగ్లోనే వుంది. డా॥ పుష్ప భార్గవ కూడా చాలా సిద్ధాంతాలను క్షుణ్ణంగా చర్చించారు. ఆ సిద్ధాంతాలకు మరికొంత మెరుగులు దిద్దడం అవసరమని శిబిరే కూడా సూచించారు.

ఎ.బి.షా ఆంధ్రప్రదేశ్లో సెక్యూలర్ సొసైటీ శాఖను నెలకొల్పి దాని బాధ్యతను నాకు అప్పగించారు. ఆంధ్రలో మేధోపరమైన చర్చలు, సెమినార్లు చాలా జరిగాయి. ఆ సెమినార్లలో విశ్వవిద్యాలయ మేధావులే కాక హిందూ, ముస్లిం, క్రైస్తవ సంఘాలవారు కూడా పాల్గొన్నారు.

సెక్యూలర్ భావాల వ్యాప్తికి ప్రొ॥ బి.ఎ.వి.శర్మ, వి.కె.సిన్హా ప్రొ॥ ఆలం కుంద్మిరి, ప్రొ॥ కె.శేషాద్రి కృషి చేశారు. షా రచనలలో చాలా వాటిని నేను తెలుగులోకి అనువదించాను.

మత ఘండమెటలిస్టులు ఎ.బి.షా సెక్యూలరిస్టులపై దాడి జరిపారు. అయినా వారు ఆ దాడిని ఎదుర్కొని నిలబడ్డారు. వి.ఎస్. అవధాని సెక్యూలరిస్టు, హ్యూమనిస్టు క్యాంపుల్లో పాల్గొన్నారు. న్యాయమూర్తులు పింగళి జగన్మోహనరెడ్డి, ఎ.గంగాధరరావు, జీవన్రెడ్డి, చిన్నప్పరెడ్డి ఆంధ్రప్రదేశ్లోని సెక్యూలరిస్ట్, హ్యూమనిస్టు ఆధ్యయన తరగతుల్లో పాల్గొని ఉత్సాహపరిచారు. 1982లో ఎ.బి.షా మరణించాక సెక్యూలర్ వాద ఉద్యమం వెనకడుగేసింది.

పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేయడానికై వి.బి.కార్నిక్ లెస్లి సహానీ సంస్థలో పని చేశాడు. రాష్ట్రాన్ని సందర్శించి అధ్యయన తరగతులకు ఉత్తేజాన్ని ఇచ్చారు. ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఉద్యమంతో నిరంతర పరిచయాన్ని కలిగివున్నాడు. కార్నిక్ ఎం.ఎన్.రాయ్ జీవిత చరిత్ర పెద్ద, చిన్న సంపుటాలను నేను తెలుగులోకి అనువదించగా తెలుగు అకాడమీ వాటిని ప్రచురించింది.

డబ్ల్యు ఎస్.కానే ఆ సంపుటాలను వెలువరించడమే గాక అనేకసార్లు ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను సందర్శించారు.

డా॥ జి.ఆర్.డాల్వి స్ఫూర్తిదాయకమైన ఆర్థికవేత్త. ఆంధ్రరాడికల్స్‌తో అతడు పరిచయాలను బాగా పెంచుకున్నాడు. అతడు 'అడ్మినిస్ట్రేషన్ స్టాఫ్ కాలేజ్ ఆఫ్ ఇండియాలో పనిచేశాడు. ఆ సమయములో ప్రముఖ రాడికల్స్‌గా వున్న వి.బి.కార్నిక్, ఎ.బి.షా, నిస్సిమ్ ఎజికల్‌లను హైదరాబాద్‌కు ఆహ్వానించాడు. వారు వచ్చి అనేక ఉపన్యాసాలిస్తూ రాష్ట్రమంతటా పర్యటించారు. అదే విధంగా జె.బి.హెచ్. వాడియా, లక్ష్మణ్ శాస్త్రి జోషి కూడా రాష్ట్రాన్ని సందర్శించారు. ప్రేమనాథ్ బజాజ్ కూడా హైదరాబాద్‌తో నిరంతరం సత్సంబంధాలు కొనసాగించారు. ఇందుమతి రాడికల్ హ్యూమనిస్టు సంఘానికి అధ్యక్షురాలిగా వున్నపుడు ప్రొ॥ జయంతి పటేల్ రాష్ట్రంలో పర్యటించారు.

రాడికల్ హ్యూమనిస్టు సంఘానికి అధ్యక్షురాలుగా వున్నపుడు ఇందుమతి పరేఖ్ రాష్ట్రంతో సంబంధాలను కొనసాగించింది. భారత మహిళా సంఘానికి చైర్మన్ హోదాలో మణిబెన్‌కారా రాష్ట్రాన్ని సందర్శించింది.

రాష్ట్రంలో ఆవుల గోపాలకృష్ణమూర్తి మానవవాద జ్యోతిని చేపట్టి ఉద్యమాన్ని కాపాడడానికి విశేష కృషి చేశాడు. 1967లో ఆయన ఆకస్మిక మరణంతో ఉద్యమానికి చాలా నష్టం వాటిల్లింది. అపుడు ఎం.వి. రామమూర్తి బాధ్యతలను స్వీకరించి, ఉద్యమ కార్యకలాపాలను నిర్వహించాడు. తరువాత రావిపూడి వెంకటాద్రి హేతువాద ఉద్యమాన్ని, హేతువాది పత్రికను కొనసాగించారు. ఆ పత్రిక అన్ని సంఘాలకు వారధిగా పనిచేస్తున్నది.

రాడికల్ హ్యూమనిస్టు రచయితలు సృష్టించిన సాహిత్యంతో, అనువాదాలతో, పత్రికలతో తెలుగునాడు సంపన్నంగా వుంది. 1987లో రాష్ట్రంలో ఎం.ఎన్.రాయ్ శత జయంతి ఉత్సవాలు జరిగాయి. ఎం.ఎన్.రాయ్ కార్నిక్ రాసినవి. ఆయన గురించి ఇతరులు రాసిన పుస్తకాలు, వి.బి.కార్నిక్

రాసిన ఎం.ఎన్.రాయ్ జీవిత చరిత్ర అన్నింటినీ తెలుగు అకాడమి ప్రచురించి వెలువరించింది. విజయవాడలో మహాసభ జరిగింది. అందులో రాష్ట్ర విద్యామంత్రిగా వున్న ఇంద్రారెడ్డి, దగ్గుబాటి వెంకటేశ్వరరావు, ప్రొ॥సి.లక్ష్మన్న, రావిపూడి వెంకటాద్రి, నేను పాల్గొన్నాము.

పి. సుబ్బారాజు వెంకటాద్రితో కలిసి ఆంధ్రప్రదేశ్ మాసవవాద, హేతువాద చరిత్ర రాయగా దానిని తెలుగు అకాడమీ వారు ప్రచురించారు. వీరు నేత్రదాన, రక్తదాన కార్యక్రమాల ద్వారా ఉద్యమాలు నిర్వహించారు.

ఎం.ఎన్.రాయ్ శత జయంతి సంవత్సరంలో అగేహానంద భారతి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలోను, అంబేద్కర్ ఓపెన్ యూనివర్సిటీలోను రాయ్ పై ఉపన్యాసాలిచ్చారు.

అధ్యయన తరగతులు, సభలు, మ్యాజిక్ ప్రదర్శనలు, రాలీలు నిర్వహించటంలో సోదర సంస్థలు సహకరించాయి. హ్యూమనిస్టు సెంటర్ను ఏర్పాటు చేయడానికి చేసిన అనేక ప్రయత్నాలు విఫలమైనాయి. వ్యక్తులు మాత్రమే ఇళ్ళ నుండి, కార్యాలయాల నుండి పనిచేస్తున్నారు. చీరాల పట్టణ సమీపంలో వున్న ఇంకొల్లు గ్రామంలో రాడికల్ హ్యూమనిస్టు కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. ఆ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి కావలసిన అవసరమైన స్థలాన్ని హ్యూమనిస్ట్ మిత్రుడు రావి సుబ్బారావుగారు ఇచ్చారు. అక్కడ వార్షిక సమావేశాలు, ఇతర సభలు జరుపుతూ సాహిత్యాన్ని ప్రచురిస్తూ కొద్దిమంది నిబద్ధత కలిగిన హ్యూమనిస్టులు సెంటర్ కోసం పనిచేస్తున్నారు.

*Participants in
Radical Humanist Movement*

M.N.ROY

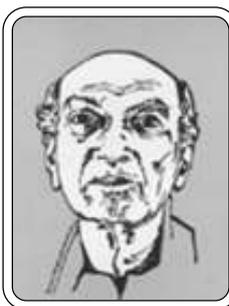
**AVULA GOPALA
KRISHNAMURTHY**

**TRIPURANEI
GOPICHAND**

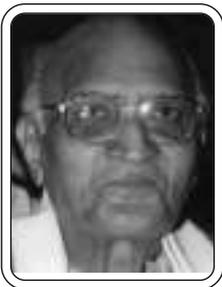
**RAVIPUDI
VENKATADRI**

**ABBURI
RAMAKRISHNA RAO**

G.V.KRISHNA RAO

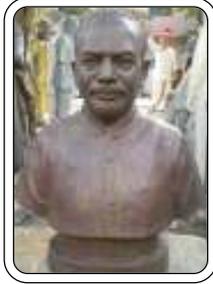
D.V.NARASARAJU

**GUDAVALLI
RAMBRAHMAM**

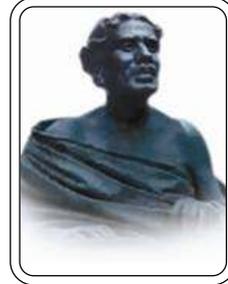
M. NARAYANA

V. R. NARLA

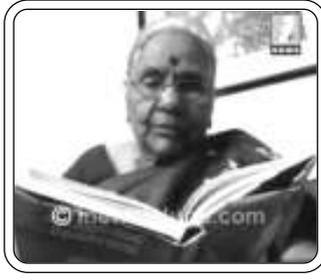
PALAGUMMI PADMARAJU

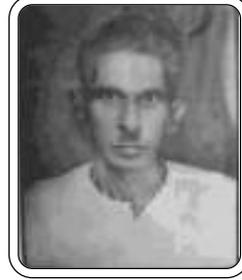
SIR C.R. REDDY

M. V. RAMAMURTHY

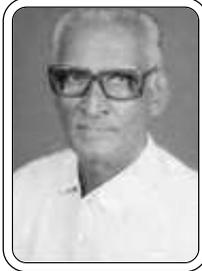
MALLADI SUBBAMMA

**KOGANTI
SUBRAHMANYAM**

NARRA KOTAIAH

RAJAREDDY

GUTTIKONDA NARAHARI

**YELAVARTHI
ROSAIAH**

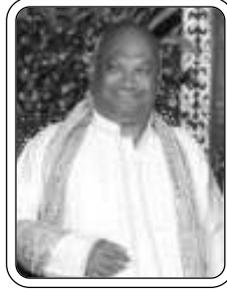
Mr. & Mrs. BAKSHI

**ARAMALLA
PURNACHANDRA**

GUMMA VEERANNA

C.L.N.GANDHI

CHANDRASEKHAR

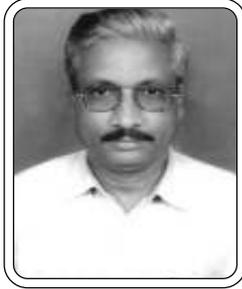
KARI HARIBABU

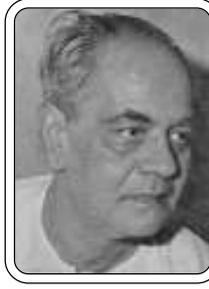
SHAIK BABU

KURRA HANUMANTHA RAO

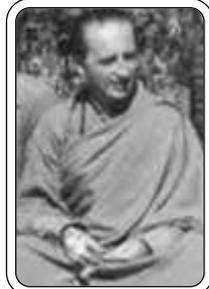
MEDURI SATYANARAYANA

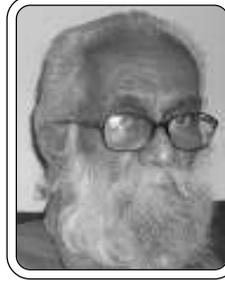
G. D. PARIKH

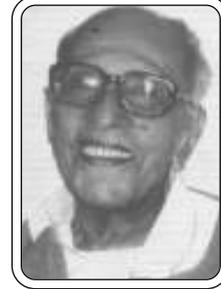
ELLEN ROY

**AGEHANANDA
BHARATI**

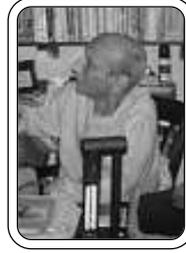
BASAVA PREMANAND

V. M. TARKUNDE

PAUL KURTZ

SUSHEEL
MUKHERJEE

మానవవాద ఉద్యమ కార్యక్రమాలు

**Rare
Radical Humanists**

Unique Radical Humanist in Telengana Mr Narayana Musini

Under Nizam`s rule in former Hyderabad state no freedom is allowed to citizens until the formation of Andhra Pradesh in 1956.

While Radical Humanist movement was vigorously campaigned for human values in Andhra area, the neighboring Telengana area was denied all such golden opportunities. At such critical juncture Mr Musini Narayana from Telangana came into contact with Radical Humanists in Andhra and particularly the writings of M.N.Roy. He was deeply impressed with Radical thought which he adopted his life mission.

Narayana Musini

Born (1929)in a weavers community family at Janampet, Mahaboob Nagar district, Andhra Pradesh.Narayana studied upto post graduation. His father Mr Sivaiah was Ayurveda practitioner while his mother Venkamma was simple house wife.

Mr Narayana joined government service in revenue department as Taslidar. Simultaneously Narayana came in touch with Radical Humanist movement in Andhra and with the literature of Radical Humanism, especially the writings of M.N.Roy. From the day he joined government duty, Narayana started propagating the ideas of Radical Humanism to villagers, teachers and students. He always carried latest issue of Radical Humanist magazine and monographs of Radical literature.

Narayana was mainly attracted to the ideas of decentralization, power to people, recall of elected representatives, education as power and so on. Narayana took the help of school teachers to spread the Radical Humanist philosophy in a practical way. Mr Narayana participated in several study camps, meetings, conferences of Radical Humanism held in Andhra area and thus came closer to Mr Avula Gopalakrishna Murthy, M.V.Ramamurthy, Mr Avula

Sambasivarao Mr N. Innaiah and others. While doing government duty, Mr Narayana encountered several hurdles for his straightforward approach and radical ideas.

Encounter with Jalagam Vengalarao

As Block development officer in Kallur, Khamma district where Mr Jalagam Vengalarao was powerful local congress leader, Mr Narayana was appreciated very much. But when personal favoritism came up, Vengalarao was angry since Narayana did not favor any nepotism of Vengalarao. His brother Kondalarao was local leader who sought favour but Narayana did not support. As a result Narayana was shunted to a corner place in the state-Srikakulam district.

Facing Higher authorities

Mr Nukala Ramachandra Reddy was revenue minister in Andhra Pradesh who appointed Mr Narayana for enquiry into land grabbing cases. In due course Mr Narayana had to give notice to Mr M .T.Raju, who was then chief secretary of Andhra Pradesh. Instead of appreciating the approach of Narayana, again he was transferred ! Narayana did not budge.

He did service as Block development officer, as revenue officer; as special officer in Printing press in Kurnool; as training officer for village officers called patwaris and Patels; finally retired as special deputy collector in Hyderabad revenue board.

While participating in Radical Humanist meetings, Narayana used to raise many doubts and put legitimate questions for clarification.He was friendly to poor and down trodden and helped them as far as possible.

He raised his children in secular way. His daughter Suvarna got married Mr Vijaya Kumar, bank officer. The marriage was performed in secular way where Mr N.Innaiah participated as special guest. Narayana named his last son after M.N.Roy. Now Mr Manavendra lives in Vancouver, Canada.He married Konkini bride Vijaya in a secular way, had one daughter and also adopted one helpless boy.Now he is into social service with the inspiration of his father

Rare Humanist Koganti Subrahmanyam

During 1950s when Radical Humanist movement was facing difficulty in running regional journals, Mr Koganti Subrahmanyam came to the rescue in Andhra Pradesh, India.

Koganti was simple school educated peasant who was president of village panchayat for 6 years in Kuchipudi village near Tenali, Andhra Pradesh India.

M N Roy the pioneer of Radical Humanist movement died early Jan 1955. There was sudden vacume but his intellectual wife Ellen filled the gap and took responsibility of running Radical Humanist journal in English.

In Tenali telugu fortnightly journal Radical Humanist faced financial crisis. At that critical juncture Mr Koganti Subrahmanyam jumped in and took the responsibility of running the journal. He was desciplined radical humanist who translated some articles of Roy into Telugu. He was well trained in radical humanist thought.

But during 1970s he had to migrate to Khammam area for livelihood.He died in early 1970s.

Guttikonda Narahari

Guttikonda Narahari was born (August 10,1918) in Yelavarru, Tenali tq, Guntur district, Andhra Pradesh, India. His parents were Mr Anjaneyulu and Mrs Raghavamma. His sister Velaga Satyavathi raised him,as she had special affection towards him.. He received his early education at Thurumella George coronation board school. His training under the head master, Dakshinamurthy, gave him good grounding in language skills. Yelavarthi Rosaiah, Mallampati Madhusudhana Prasad were his contemporaries. After his secondary school education he went to Rangoon, Burma (now Yangoon Myanmar) at the age of 17, and worked for two years as a journalist.

After he returned from Rangoon he joined Andhra Christian college, Guntur, and graduated with a degree in 1940.

He married in April,1944 Sarojini, his maternal uncle`s daughter, a native of Gudavalli, Repalle tq. The wedding was performed in a secular function which was in vogue during the pre independence period. Marriage was registered in Government registrar office and the weding vows were taken in Telugu instead of the religious ritual Sanskrit.

While in college Narahari was exposed to the the political philosophy of the Radical Democratic Party founded by M.N. Roy. While still a student he started working as a volunteer for the Radical Democratic party propagating the humanist ideals of M.N.Roy. Narahari was sought as teacher in the study camps and training classes of Radical Democratic party. He exposed the incongruities and weaknesses in the Congress and Communist party ideologies during the political study camps organized in the1940s. At All India level also he participated in study camps conducted by M N Roy, Ellen Roy in Dehradun, Kolkata, Mussorie, and Delhi. He continued to

attend until 1976 the study camps even after the death of Roy. As a loyal propagandist of the party program and principles his contribution to the party was recognized and he was selected in (year) to the position of Andhra state secretary.

He was a popular and effective pamphleteer and also contributed many incisive articles to several journals. Mr Narahari contributed articles in Telugu to Mulukola, weekly Telugu magazine from Bezwada edited by Bandi Butchaiah during 1940-50. Again he wrote articles in Prajamitra, Telugu magazine edited by Gudavalli Rama Brahmam, published from Bezwada and Madras. During second world war period none of the journals were publishing the articles of Radical Democrats. Hence Mr Narahari made arrangements with Mr Bandi Butchaiah, editor of Mulukola, to allot two pages in each issue for Radical party issues and views. Accordingly Radicals contributed articles in that journal. In addition he was powerful speaker in English and Telugu.

(He urged youth to resign their British government office positions and jump into freedom fight.

During the 1946 general elections for the Madras assembly he was election campaigner for RDP for the Andhra region. He toured, along with Mr Tripuraneni Gopichand, Mr P.V.Subbarao, two other members of the party, the entire Andhra region and addressed meetings. Mr Sriramulu was candidate in Gudivada, Krishna district. When Mr Narahari and Mr M V Ramamurthy attempted to organize a public meeting in Veerulapadu, Krishna district, communists hindered and Mr Bhaskararao, a communist objected. But Mr Vattikonda Rangaiah, hosted Radicals and the meeting took place. All the same Mr Sriramulu, Radical Democratic candidate got only 500 votes suggesting that the general public did not understand the Radical Humanist ideology. Most of the public were in sympathy with the ideologies of the communist party or of the Congress party.

Again in Bapatla constituency Mr Ravipudi Venkatadri contested as Radical candidate. Mr Narahari canvassed for him and held public meetings. During that campaign they faced the wrath of communists in Iduppulapadu village, near Parchur. Pullela Rattaiah, a friend of Narahari cooperated. But communists threw stones in the public meeting while Narahari was addressing. Venkatadri got 1600 votes, where as Kolla Venkaiah communist candidate received 10 thousand votes. But Mr Manthena Venkataraju, congress candidate won with 35 thousand votes. In these elections franchise was limited to tax payers, whose number was very limited.

Narahari grew tobacco in Gudavalli and Pesarlanka villages and then started Narahari, Choudary & co in Guntur in 1947.

To get contracts for his tobacco business he toured between 1954 to 1964 African countries, Australia, Japan, far east, England, Soviet Union, China, and Czechoslovakia. He organized conferences to air the problems of tobacco merchants, gave speeches and contributed articles to the tobacco industry publications.

During 1972 general elections, he started political party called Kshatra Dharma Parishad. He contested from Guntur to Lok Sabha but lost the elections and his party folded.

He joined law course in Madras but could not complete. But much later completed law course and took degree from Nagarjuna University. For brief period he practiced law in Andhra Pradesh High Court, at Hyderabad, in association with Mr N K Acharya, another rationalist advocate in Hyderabad.

He was a close friend of Kotha Raghuramaiah a congress member of the parliament from Tenali. Among his other close friends were Mr Avula Gopalakrishna Murty, Mr Alapati Ravindranath, Mr Koganti Radhakrishna Murty, Mr M V Ramamurthy, Bachina Subbarao, Mr N. V Brahman, Mr

Ravipudi Venkatadri, Mr Koganti Radhakrishna Murty, Mr Subrahmanyam Koganti .

At the request of late Narla Venkateswararao, editor Andhra Prabha, he sent the literature of M N Roy to him in 1955. M N Roy died in 1955 but Narla Venkateswararao ignored that news while the whole national press covered the news. Then Mr Avula Gopalakrishna Murthy chastised Mr Narla Venkateswararao , ridiculed his journalism. Then Mr V R Narla requested Mr Narahari to supply all the literature of M N Roy. That is how Mr Narahari supplied the whole literature of Roy which converted Mr Narla Venkateswararao into Radical Humanism.

A Close friend of Mr T. S .Paulus, Principal of Andhra Christian college, Guntur, Narahari, campaigned for him during which elections in favor of Paulus.

Narahari died on 27 march, 1985 in Hyderabad.

Narahari used to argue that Man is not only essentially rational but also have other essential qualities. He was influenced by Roy`s Philosophy and Science .When he lost heavily in tobacco business he had undergone depression and wrote poetry, and many essays which are lost.

Mr V .K.Krishna Menon, defence minister in the government of India was his close friend.

Kondaveeti Venkata kavi dedicated the second volume of his poem Jawaharlal Nehru to Narahari.

BOOKS IN ENGLISH

NEW ENCYCLOPEDIA OF UNBELIEF (2008) (article on unbelief in India).
LET SANITY PREVAIL, India, 2007.

FORCED INTO FAITH : HOW RELIGION ABUSED RIGHTS OF
CHILDREN, Prometheus Books, USA, 2009.

ENCYCLOPEDIA OF UNBELIEF (Six Articles) Prometheus Books, USA,
2007. M.N. ROY - RADICAL HUMANIST, Prometheus Books, USA, 2005.

M.N.ROY- PHOTO ALBUM, Rationalist Voice Publications, 2003.

A CENTURY OF POLITICS IN ANDHRA PRADESH,
Rationalist Voice Publication!, Hyderabad, 2002.

M.N. ROY, EVELYN, ELLEN : A BIBLIOGRAPHY,
Booklinks Corporation. 1996.

EVELYN TRENT ALIAS SHANTI DEVI
Booklinks Corporation Hyderabad 1995.

BETWEEN CHARISMA AND CORRUPTION - A.P. Politics, 1991.

SAFFRON STAR OVER ANDHRA PRADESH - A Study of Contemporary
Andhra Politics. Booklinks Corporation, Hyderabad, 1984.

THE PHILOSOPHICAL CONSEQUENCES OF MODERN SCIENCE
Booklinks Corporation, Hyderabad, 1982.

THE BIRTH & DEATH OF POLITICAL PARTIES IN INDIA
Booklinks Corporation, Hyderabad, 1982.

POLITICS FOR POWER - A Study of Contemporary Andhra Pradesh
Politics, Scientific Services, Hyderabad, 1982.

STATE GOVERNMENT & POLITICS - A study of A.P. Politics 1885-1985,
Scientific Services, Hyderabad.

INSIDE ANDHRA PRADESH - Booklinks Corporation Hyderabad, 1980.

DEPRESSED GROUP STUDENTS - (Co-author Dr. C. Lakshmana),
College Book House, Trivendrum, 1977.

TRADITION & MODERNITY IN TELUGU & URDU LITERATURE.
(Co-Editor Dr. Alam Khundmiri). 1969.

BOOKS IN TELUGU

UNDER THE DISGUISE OF TRUTH, EVERYTHING IS FRAUD 2008.
LIE HUNTING LEADING TO TRUTH : Collection of Essays, 2005.
LIFE OF M.N. ROY, 2001 (Serialised in Vaartha - Telugu Daily)
SAHITI PARULATO SARASAALU
(Encounter with Literary and Journalist Friends 2008)
CHILD ABUSE BY RELIGIONS, 2000.
FRAUDULENT ALTERNATIVE MEDICINES, 1998.
LIE-HUNTING. A COLLECTION OF ESSAYS, 1995.
MONOGRAPH ON TERRORISTS, 1995.
20TH CENTURY ENEMIES OF HUMANITY, 1992.
WILL THERE BE RENAISSANCE IN INDIA? 1989.
LIFE AND THOUGHTS OF NARLA VENKATESWARA RAO, 1987.
CASTE POLITICS IN ANDHRA PRADESH, 1984.
OUR POLITICS - FROM KHADI TO SAFFRON, 1983.
ANDHRA PRADESH : GOVERNMENT & POLITICS. 1983 &1991.
NO MATTER WHICH POLITICAL PARTY,
THEIR CULTURE IS ONE, 1982.
MARX AND MARXISM, 1976.
HOW THE COMMUNISTS ECLIPSED KARL MARX, 1976.
FROM RAMMOHAN ROY TO M.N. ROY, 1973.
SOCIAL GROUPINGS & RELATIONSHIPS, 1972.
PHILOSOPHY & COMMON SENSE, 1971.
GROUPISM & SPLITS IN ANDHRA PRADESH POLITICS. 1970.
EVOLUTION OF POLITICS IN ANDHRA PRADESH, 1970.
INDEPENDENCE STRUGGLE IN ANDHRA PRADESH
(Co-author Prof. M.Venkataraingiah) 1972.
POLITICAL PARTIES IN ANDHRA PRADESH.

TRANSLATIONS FROM ENGLISH TO TELUGU

- GOD DELUSION - Richard Dawkins.
GOD IS NOT GREAT - Christopher Hitchenre.
LETTER TO CHRISTIAN NATION - Sam Harris.
BLASPHEMY - Justice Raghavendra Jahagirdar - R.V. Publications
SECULARISM - Justice Raghavendra Jahangirdar - R.V. Publications
AFFIRMATIONS - Paul Kurtz - CFI India.
LIVING WITHOUT RELIGION - Paul Kurtz (RV Publications)
THE TRUTH ABOUT THE GEETA - V.R. Narla (Hema Publications)
WHY I AM NOT A MUSLIM - Ibn Warraq (Hema Publications)
INDIA IN TRANSITION - M.N. Romy
(Indian Council of Historical Research)
ARTICLES - A.B. Shah (Anupama, Vijayawada)
KALA POORNODAYAM - G.V. Krishna Rap
(Serialised in Golkonda Patrika,
Telugu Daily - 1963) Ph.D. Thesis on Aesthetics.
THE COURAGE TO BECOME - HUMANIST VIRTUES - Paul Kurtz
(Hema Publications)
OCHRE ROBE - Agehananda Bharati.
IN FREEDOM'S QUEST - M.N. Roy's Life Part 1, 2- Sibnarayan Ray
(Telugu University).
HAMD DALWAI - Muslim Politics
LAXMAN SASTRI JOSHI - Critique of Hinduism

TELUGU ACADEMY PUBLICATIONS

- PARTIES, POWER & POLITICS - M.N. Roy.
- RUSSIAN REVOLUTION - M.N. Roy.
- REVOLUTION & COUNTER REVOLUTION IN CHINA - M.N. Roy.
- REASON, ROMANTICISM & REVOLUTION - M.N. Roy.
- A POLITICAL BIOGRAPHY - V.B. Karnik
- STRIKES IN INDIA - V.B. Karnik.
- INDIAN TRADE UNIONS - V.B. Karnik.
- ISLAMIC PHILOSOPHY - Dr. Alam Khundmiri
- SCIENTIFIC METHOD - A.B. Shah.
- GREAT TRADITION AND LITTLE TRADITIONS -
Agehananda Bharathi.

Please visit

AGK

<http://agk-rationalist.blogspot.in/>

V.R.Narla

<http://narlavr.blogspot.in/>

Ravipudi Venkatadri

ravipudi.org

N. Innaiah

<http://naprapamcham.blogspot.in/>

<http://innaiahn.blogspot.in/>

<http://manavavadi.blogspot.in/>

<http://secularhumanist.blogspot.in/>

<http://zolaleila.blogspot.in/>

<http://innaiahn.tripod.com/>